

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

Evidenčné číslo: 102003/I/2014/1399092075

ANALÝZA VYBRANÝCH ASPEKTOV EKONOMIKY
MALAJZIE

Diplomová práca

2014

Bc. Kristína Hurtonyová

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
OBCHODNÁ FAKULTA

ANALÝZA VYBRANÝCH ASPEKTOV EKONOMIKY
MALAJZIE

Diplomová práca

Študijný program: Medzinárodný obchod

Študijný odbor: 6225 Medzinárodné podnikanie

Školiace pracovisko: Katedra medzinárodného obchodu

Vedúci záverečnej práce: Ing. Valéria Honaizer Svobodová, PhD.

Bratislava 2014

Bc. Kristína Hurtonyová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu som vypracovala samostatne a že som uviedla všetku použitú literatúru.

Dátum: 16. apríla 2014

.....

Pod'akovanie

Ďakujem svojej školiteľke Ing. Valérii Honaizer Svobodovej, PhD. za usmernenia a rady, ktoré mi poskytla pri písaní diplomovej práce.

ABSTRAKT

HURTONYOVÁ, Kristína: *Analýza vybraných aspektov ekonomiky Malajzie*. – Ekonomická univerzita v Bratislave. Obchodná fakulta; katedra medzinárodného obchodu. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Valéria Honaizer Svobodová, PhD. – Bratislava: OF EU, 2014, 67 s.

Cieľom záverečnej práce je poskytnúť ucelený pohľad na jednotlivé hospodárske sektory Malajzie a zhodnotiť tie faktory, ktoré najviac pôsobia na jej budúci hospodársky rozvoj a postavenie vo svetovom hospodárstve. Práca je rozdelená do 4 kapitol, obsahuje 19 tabuliek a 12 grafov. Prvá kapitola charakterizuje hospodárstvo Malajzie od prvopočiatkov, cez jej ekonomický vývoj až po súčasnosť, zahŕňa analýzu základných hospodárskych ukazovateľov a ekonomických aspektov. Praktická časť sa venuje analýze samotných sektorov ekonomiky. Na základe štatistických údajov analyzuje vývoj a súčasný stav poľnohospodárskeho a priemyselného sektora, načrtáva perspektívy ich ďalšieho vývoja. Záverečná kapitola obsahuje výsledok riešenia danej problematiky - SWOT analýzu poľnohospodárstva a priemyslu.

Kľúčové slová: Malajzia, ekonomický rozvoj, poľnohospodárstvo, priemysel, export, SWOT analýza

ABSTRACT

Bc. Hurtonyová, Kristína: *Analysis of Selected aspects of Malaysian economy*. – University of Economics in Bratislava. Faculty of Commerce; Department of International Trade. – Thesis Supervisor: Ing. Valéria Honaizer Svobodová, PhD. – Bratislava, OF EU, 2014, 67 p.

The aim of the thesis is to present an integral view of the economic sectors of Malaysia and their impact on the economic development of the country focusing on agriculture and industry. The thesis is divided into 4 chapters. It contains 19 tables, 9 graphs. The first chapter characterises the economy of Malaysia from the beginnings, through its economic development to the present, it contains an analysis of the basic economic indicators and aspects. The practical part deals with the analysis of the economic sectors, their past development and present based on statistical data. The final chapter is the result of the analysis of the issue – the SWOT analysis of agriculture and industry.

Keywords: Malaysia, economic development, agriculture, industry, export, SWOT analysis

OBSAH

Úvod	10
1. Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	11
1.1 Všeobecná charakteristika	11
1.2 História Malajzie.....	13
1.3 Ekonomický rozvoj.....	15
1.4 Súčasná ekonomická charakteristika krajiny	23
1.4.1 Makroekonomická charakteristika	24
1.4.2 Členstvo v medzinárodných organizáciách	26
1.4.3 Vonkajšie vzťahy Malajzie.....	27
1.4.4 Zahraničný obchod	27
1.4.5 Priame zahraničné investície	32
2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania.....	35
3. Výsledky práce a diskusia	37
3.1 Charakteristika jednotlivých sektorov hospodárstva Malajzie a ich význam pre ekonomický rozvoj	37
3.2 Poľnohospodárstvo	38
3.2.1 Prínos poľnohospodárstva pre HDP	40
3.2.2 Význam poľnohospodárstva pre zamestnanosť	42
3.2.3 Význam poľnohospodárstva pre zahraničný obchod	43
3.2.4 Význam palmového oleja pre ekonomiku Malajzie	45
3.2.5 Postavenie Malajzie na svetovom trhu palmového oleja.....	46
3.2.6 Využitie poľnohospodárskej pôdy na produkciu palmového oleja	48
3.2.7 Zahraničný obchod s palmovým olejom	50
3.2.8 Obchodní partneri Malajzie s palmovým olejom	51
3.3 Priemysel	53
3.3.1 Význam priemyslu pre zamestnanosť	54
3.3.2 Priemysel a export	55
3.3.3 Elektrický a elektronický priemysel	58

3.3.4	Význam elektronického a elektrotechnického priemyslu pre export	59
3.3.5	Perspektívy Malajzijského priemyselného exportu	61
4.	Diskusia	62
	Záver	66
	Zoznam bibliografických odkazov	68

Úvod

Región Juhovýchodnej Ázie v súčasnosti patrí medzi najdynamickejšie sa rozvíjajúce zoskupenie ekonomík sveta. Predstavuje úspešný príklad využitia globalizácie v prospech hospodárskeho rastu a nie náhodou označujú predstavitelia príbeh tzv. ázijských tigrov za hospodársky zázrak. Tieto krajiny, pôvodom zaostalé, so silnou orientáciou na poľnohospodársku prvovýrobu, sa kombináciou úspešných štátnych opatrení a prílevu investícií prevažne z vyspelých krajín postupne pretransformovali z agrárnych ekonomík na exportne orientované, priemyselné ekonomiky, ktorým bude v dlhodobom horizonte potrebné venovať veľkú pozornosť. Kľúčovú úlohu na hospodárskom zázraku mal export, ktorý sa stal motorom rozvoja a prispel k zvýšeniu HDP a jeho dôležitosť pre prosperitu krajín je významná až dodnes.

Zaujímavú pozíciu v regióne a vo svetovom hospodárstve nadobudla Malajzia. Krajina, ktorá bola v minulosti výlučne poľnohospodársky zameraná, sa postupným vývojom premenila na významného vývozcu elektronickej a elektrotechnickej produkcie a na atraktívnu destináciu pre zahraničný kapitál. V súčasnosti sa nachádza na ceste do elitnej skupiny krajín sveta, ktoré si hovoria vyspelé. Dosiahnutím tohto ambiciózneho statusu sa pritom vôbec netají, už v roku 2020 chce byť súčasťou vyspelého sveta a stať sa vysokopríjmovou ekonomikou. Tento cieľ si stanovila už v roku 1991, v súčasnosti by teda mala byť blízko dosiahnutia tohto želaného stavu.

Cieľom diplomovej práce je poskytnúť ucelený pohľad na jednotlivé hospodárske sektory Malajzie a zhodnotiť tie faktory, ktoré najviac pôsobia na jej budúci hospodársky rozvoj a postavenie vo svetovom hospodárstve. Viac priblížime sektory poľnohospodárstva a priemyslu, ktoré pokladáme za najvýznamnejšie pre rozvoj krajiny a preskúmame ich vplyv na postavenie Malajzie vo svete.

Prvá kapitola predstavuje históriu a hospodárstvo Malajzie od jej prvopočiatkov, charakterizuje jej ekonomiku pomocou základných hospodárskych ukazovateľov a zostavuje akýsi ekonomický profil krajiny. Praktická časť sa zaoberá skúmaním samotných hospodárskych sektorov Malajzie a ich dopadmi na postavenie krajiny vo svete a jej ďalší vývoj. V závere sa pokúsime zhrnúť slabé a silné stránky spomínaných sektorov a analyzovať príležitosti a hrozby, ktoré budú mať na ďalšie smerovanie ekonomiky vplyv.

Ekonomika Malajzie patrí medzi rastúce, tzv. novoindustrializované ekonomiky juhovýchodnej Ázie, čo znamená že v relatívne krátkom období prešlo jej hospodárstvo rýchlym rastom hrubého domáceho produktu (ďalej HDP) a stala sa hospodársky významnou krajinou. Malajzijská ekonomika je relatívne otvorená a významnú, aj keď klesajúcu úlohu má štát prostredníctvom makroekonomických plánov a regulačných opatrení.

Hospodárska transformácia Malajzie sa začala v 80. rokoch 20. storočia a krajina sa počas niekoľkých desaťročí postupne zmenila z krajiny, ktorá len ťažila a exportovala suroviny na krajinu vyvážajúcu výrobky, služby a taktiež na turisticky atraktívnu destináciu. V regióne je jednou z najviac turisticky zaujímavých krajín. V súčasnosti sa stále zaraduje medzi rozvojové krajiny, avšak jej strategickým plánom je do roku 2020 nadobudnúť status vyspelej krajiny.

Základné informácie²:

- štátne zriadenie: konštitučná monarchia
- získanie nezávislosti: 1957
- hlava štátu: Tuanku Abdul Halim
- vláda: premiér Najib Razak, vicepremiér Muhyiddin Yassin
- hlavné mesto: Kuala Lumpur (1,5 mil. obyvateľov)
- najväčšie mesto: Kuala Lumpur
- veľké mestá: Perak, Pangkor, Penang, Langkawi
- mena: malajzijský ringgit (MYR)³
- rozloha: 329,847 km²
- počet obyvateľov: 29,24 mil. (2012)
- hustota obyvateľstva: 86/km²
- miera populačného rastu: 1.51 % (odhad 2013)
- HDP: 303,5 mld. USD (2012)
- úradné jazyky: malajčina, čiastočne angličtina
- etnické skupiny: Malajzijčania (58%), Číňania (27%), Indovia (8%)
- náboženstvo: islam (60.4%), budhizmus (19.2%), kresťanstvo (9.1%), hinduizmus (6.3%), čínske náboženstvá (2.6%)
- hodnotenie medzinárodných agentúr:

² The World Bank: *Malaysia*, dostupné na: <<http://data.worldbank.org/country/malaysia>>

³ 1 MYR = 0,30244 USD k 16.2 2014, zdroj: <<http://www.xe.com/currency/myr-malaysian-ringgit>>

- Moody's: A3
- Standard & Poor: A-⁴

1.2 História Malajzie

Krajina ležiaca na juhovýchode Ázie prešla vo svojej histórii mnohými rôznymi nadvládami, od portugalskej a holandskej, cez japonskú počas druhej svetovej vojny, až po poslednú, britskú, na konci ktorej získala Malajzia napokon samostatnosť a nezávislosť, v roku 1963.

Územie dnešnej Malajzie bolo osídlené už v praveku. Predkovia súčasných, moderných Malajzijčanov pochádzajú z južnej Číny a Kambodže a na územie Malajzie prišli v tzv. imigračných vlnách v rokoch 20 000 až 5 000 pred n.l.⁵ Títo prví obyvatelia územia priniesli na súostrovie prvé základy poľnohospodárstva a technológie. Ďalšími prispievateľmi malajzijských dejín boli indickí obchodníci, ktorí približne v treťom storočí pred n.l. prichádzali na malajské súostrovie a priniesli mnohé prvky svojej kultúry. O dvesto rokov neskôr to boli čínski obchodníci, ktorí svojím významným podielom prispeli k formovaniu malajzijskej kultúry.

V období pred 600 n.l. bola Malajzia pod nadvládou mnohých menších miestnych kráľovstiev. Väčšina územia bola súčasťou ríše Srivijaya⁶, ktorá sa rozkladala na území ostrova Sumatra (súčasná Indonézia). V roku 1402 založil potomok rodu Srivijayan mestský štát Malacca, ktorý sa stal prvým štátom súčasnej Malajzie.⁷ Malacca sa stala zároveň dôležitým prístavom, ktorý prispel k rozvoju obchodu so zahraničím. Neskôr, v roku 1511, ovládli mesto Portugalci, miestni vládcovia však založili nové hlavné mesto na juhu, v Johor Lama. Portugalcov z Malaccy sa podarilo vyhnúť až v roku 1641, kedy sa spojil sultanát Johor s Holandskou Východoindickou spoločnosťou.

Z ostatných európskych krajín si potenciál Malajzie uvedomila najmä Veľká Británia, ktorá sa začala zaujímať o malajzijskú produkciu cínu. Cín bol potrebný na výrobu čajových plechoviek, v ktorých sa predával a exportoval čaj, v tom čase dôležitá obchodná komodita

⁴ k 1.4 2014

⁵ Library of Congress. 2006. *Country Profile: Malaysia*, [online]. [cit. 2013-09-30]. Dostupné na: <<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Malaysia.pdf>>

⁶ Srivijaya bola mocná malajská ríša, ktorá vo veľkom ovplyvnila juhovýchodnú Áziu; bola centrom rozmachu budhizmu v 8. až 12. storočí.

⁷ V súčasnosti je Malacca tretím najmenším štátom Malajzie.

Veľkej Británie. Britská Východoindická spoločnosť⁸ získala výhradnú ekonomickú kontrolu nad Malajziou v roku 1824 a Británia získala priamu kontrolu v roku 1857 po Veľkom indickom povstaní⁹. Nadvláda Británie pretrvávala počas prvých desaťročí 20. storočia.

Vo februári roku 1942 nastala v pevninskej časti Malajzie japonská invázia, počas ktorej sa snažilo Japonsko etnicky „očistiť“ Malajziu od Číňanov, s cieľom podporiť rozvoj malajského nacionalizmu. Po skončení vojny sa rozhodli lokálni vládcovia získať nezávislosť. V roku 1946 vznikol zjednotením malajských štátov v rámci britského protektorátu Malajský zväz, v roku 1948 pretvorený na Malajskú federáciu. Súčasne sa začalo rozsiahle hnutie pre nezávislosť, ktoré trvalo do roku 1957, kedy sa 31. augusta malajské štáty osamostatnili od Británie. Tento rok sa považuje za rok získania nezávislosti Malajzie (resp. Malajskej federácie)¹⁰.

Singapurská vláda bola naklonená myšlienke zlúčenia sa s Malajskou federáciou, najmä z dôvodu užšej politickej a hospodárskej spolupráce. Pozitívny postoj k zlúčeniu mali aj provincie Sarawak a Sabah (ležiace na ostrove Borneo). V roku 1963 sa napokon k pevninskej Malajskej federácii pričlenili Singapur a provincie Sarawak a Sabah, čím spolu vytvorili federáciu - štát Malajzia. Predsedom vlády sa stal Tunku Abdul Rahman. Pôvodne sa mal pripojiť i Brunej, nakoniec sa však rozhodol zostať mimo federácie, hlavne z toho dôvodu, že disponoval malým počtom obyvateľov a veľkým nerastným bohatstvom v podobe ropy, o ktorú sa nebol ochotný podeliť. Novovzniknutá federácia čelila od začiatku svojho vzniku mnohým problémom. Hrozbou pre spoločenskú rovnováhu bol predovšetkým Singapur (počtom obyvateľov druhý najväčší po Malajskej federácii, pričom ¾ obyvateľstva tvorili Číňania). Singapurskí lídri sa významne zapojili do politiky Malajského polostrova, najmä v roku 1964, kedy sa konali voľby. O rok neskôr zorganizovali tzv. Dohovor Malajskej solidarity¹¹, kde spochybnili „špeciálne postavenie“ Malajskej komunity. Predseda vlády Tunku Abdul Rahman preto nariadil, aby Singapur opustil federáciu, čo sa aj stalo, v auguste roku 1965.

Malajzia sa po získaní nezávislosti dala na cestu ekonomického rozvoja a hospodárskej transformácie, zaznamenala významný ekonomický rast v období medzi rokom 1980 a polovicou 90-tych rokov, kedy bol pri moci premiér Mahathir bin Mohamad

⁸ jedna z prvých foriem akciovej spoločnosti, sídliaca v Londýne; zaoberala sa obchodom s bavlnou, hodváhom, čajom a inými komoditami

⁹ Veľké indické povstanie začalo v roku 1857 ako dôsledok koloniálneho útlaku obyvateľov Indie európskymi národmi. Povstanie zachvátilo hlavne severnú a strednú časť Indie.

¹⁰ 31. august je oslavovaný v Malajzii ako Deň nezávislosti (mal. Hari Merdeka)

¹¹ Malaysian Solidarity Convention

(1981-2003). Krajina sa postupne preorientovala z poľnohospodársky orientovanej ekonomiky na ekonomiku založenú na výrobe a priemysle a predovšetkým exporte, najmä spotrebnej elektroniky a elektrotechniky.

1.3 Ekonomický rozvoj

Juhovýchodná Ázia, územie dnešnej Malajzie nevynímajúc, bola miestom obchodu po celé storočia. Prvé komodity, ktoré tvorili podstatu obchodovania, boli porcelán, koreneniny a cín. Počas britskej nadvlády sa rozmohol obchod s kaučukom a palmovým olejom, ktorý je aj v súčasnosti významnou obchodnou komoditou a spolu s Indonéziou je Malajzia jeho najväčším producentom a exportérom.

Počiatky hospodárskeho rozvoja Malajzie môžeme pozorovať v období približne od 70. rokov 20. storočia, pričom k skutočnému rozmachu ekonomiky došlo až v 80. rokoch 20. storočia a skutočný „boom“ s najväčšou pravdepodobnosťou ešte len nastane¹². V tomto období nastal fenomenálny hospodársky rozvoj štyroch krajín juhovýchodnej Ázie, a to Malajzie, Thajska, Indonézie a Filipín. Táto štvorica ázijských štátov sa označuje spoločným názvom ázijské „drácatá“, „tigríčatá“ alebo tzv. novonovoindustrializované krajiny. Patria do tzv. druhej vlny novoindustrializovaných krajín juhovýchodnej Ázie.¹³ Spoločnými znakmi úspechu týchto krajín bola kombinácia viacerých faktorov a to¹⁴:

- **hospodárska politika vlády** – cieľom každého štátu bolo vytvoriť vhodné podnikateľské prostredie a podmienky na úspešný rozvoj hospodárstva. Štátna politika prispela k vysokej miere úspor a investícií, k rozvoju priemyslu a v neskorších fázach rozvoja aj k rozvoju vedy a techniky.
- **proexportná orientácia** - podporu exportu považovali krajiny za faktor ekonomického rozvoja, preto boli zavedené rozličné oparenia na podporu vývozu domácich producentov, napr.:
 - devalvácia meny
 - zrýchlené odpisy
 - zvýhodnené daňové sadzby
 - preferenčné pôžičky

¹² BALÁŽ, P. a kol. 2010. *Medzinárodné podnikanie: Na vlnu globalizujúcej sa svetovej ekonomiky*. Bratislava: Sprint dva, 2010. s. 330. ISBN 978-80-89393-18-3

¹³ Prvá vlna novoindustrializovaných krajín juhovýchodnej Ázie sa začala rozvíjať v 60. rokoch, patria k nej štáty HongKong, Singapur, Taiwan a Južná Kórea. Druhá vlna sa prostredníctvom napodobňovania prvej vlny snažila o podobný ekonomický rozvoj.

¹⁴ GAVALOVÁ, V. 2007. *Ekonomika a obchodná politika rozvojových krajín*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2007. s. 64-65. ISBN 978-80-225-2439-1.

- **zahraničný kapitál** – investície zo zahraničia boli významné pre rozvoj, pretože priniesli zvýšenie produktivity, väčšiu konkurenciu a v konečnom dôsledku spôsobili rast exportu. Práve z toho dôvodu sa krajiny snažili prostredníctvom opatrení zlepšiť prostredie pre prilákanie zahraničných investícií.
- **podpora vedecko-technického rozvoja** – pre rozvoj ázijských tigrov významná najmä po tom, čo stratili konkurenčnú výhodu v produkcii tovarov náročných na lacnú pracovnú silu. Aplikácia vedecko-technických poznatkov zvyšuje produktivitu, efektívnosť a pridanú hodnotu; okrem toho sa rozvojom vedy a techniky tieto krajiny približujú vyspelým krajinám.
- **lacná pracovná sila** – dispozícia lacnej pracovnej sily bola základom začiatku ekonomického rastu týchto krajín, v neskoršom období sa dôsledkom vysokej adaptačnej schopnosti pretransformovala na stredne až vysokokvalifikovanú pracovnú silu.

V 70. rokoch 20. storočia začala Malajzia, podobne ako ostatné novoindustrializované krajiny druhej vlny napodobňovať 4 ázijské tigre (Južná Kórea, Singapur, Hongkong, Taiwan) a vydala sa na cestu prechodu z ekonomiky závislej na poľnohospodárstve a ťažbe na ekonomiku založenú na výrobe a priemysle. Práve rozvoj priemyslu a proexportná orientácia viedli k rastu HDP krajiny v nasledujúcich rokoch.

Predtým ako sa Malajzia zaradila medzi tzv. novoindustrializované krajiny, musela prejsť dekadami vývoja, počas ktorých sa krajina rôznymi nástrojmi a opatreniami snažila o budovanie a rozvoj svojej ekonomiky. Počiatky hospodárskeho rozvoja Malajzie badáme už v období pred získaním nezávislosti, kedy v roku 1955 prijala vtedajšia malajská vláda 5-ročný rozvojový plán. Zámerom bolo rozvinúť poľnohospodársky sektor a vybudovať infraštruktúru. Do týchto oblastí boli presunuté verejné výdavky vo výške 24% celkových výdavkov vlády¹⁵.

Po vzniku Malajzie boli plány revidované a prvý oficiálny malajzijský rozvojový plán bol vytvorený v roku 1965, platil počas obdobia rokov 1966-1970. Rozvojové plány zostavuje a vydáva malajzijská vláda každých 5 rokov, v súčasnosti je platný 10. rozvojový plán na roky 2011-2015 (Tenth Malaysia Plan – 10MP).

¹⁵ MATHESON HOOKER, V. 2003. *A short history of Malaysia*. [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://cdn.preterhuman.net/texts/history/A%20Short%20History%20of%20Malaysia.pdf>>

Prehľad rozvojových plánov Malajzie

Prvý rozvojový plán (1966-1970) mal za cieľ predovšetkým zlepšiť blahobyť občanov a zvýšiť kvalitu života vo vidieckych oblastiach. Bol zameraný na rozvoj úrovne vzdelania, zdravotníckych služieb, komunikačnej infraštruktúry, obrany a národnej bezpečnosti s cieľom zabezpečiť blahobyť národa. Mali byť splnené nasledujúce ciele¹⁶:

1. rozšíriť integráciu medzi jednotlivými štátmi Malajzie
2. zabezpečiť stabilné prírastky v príjmoch a spotrebe na obyvateľa
3. zvýšiť blahobyť vidieckych obyvateľov a nízkopríjmových skupín, zvýšením ich produktivity
4. zvýšiť pracovné príležitosti a zminimalizovať nezamestnanosť
5. zabezpečiť vzdelanie pre obyvateľov
6. regulovať populačný rast zavedením efektívneho programu pre rodinné plánovanie
7. zvýšiť efektivitu využívania pôdy, napomôcť ľuďom získaniu pôdy pre poľnohospodárske účely
8. dosiahnuť rozvoj v budovaní zdravotníctva a sociálnej starostlivosti
9. diverzifikovať ekonomiku, najmä oblasť poľnohospodárstva a priemyselnej výroby, znížiť závislosť na kaučuku a číne

Druhý rozvojový plán (1971-1975) vznikol s cieľom implementovať tzv. Novú hospodársku politiku (New Economic Policy - NEP¹⁷) a jeho hlavným zámerom bolo reštrukturalizovať malajzijskú spoločnosť s dôrazom na odstránenie rasovej nerovnováhy, odstrániť dominanciu cudzích etník a celkovo zlepšiť ekonomickú situáciu Malajcov¹⁸. Tým nadviazal na prvý rozvojový plán, ktorý bol vyhodnotený ako nie celkom úspešný, z časti aj z dôvodu nepokojov v Kuala Lumpur v roku 1969 (tzv. 13 May incident)¹⁹. V hospodárskych ukazovateľoch sa však dosiahol určitý pozitívny pokrok, a to vo všetkých regiónoch krajiny. Napriek tomu ostávala závažná otázka chudoby a nezamestnanosti.

Druhý rozvojový plán priniesol mnohé pozitíva, dosiahol sa posun vpred v oblasti zamestnanosti, znižovaní chudoby a odstraňovaní etnickej nerovnováhy. Celkovo sa HDP

¹⁶ Economic Planning Unit: *First Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/epu-theme/rmk1/chapt1.pdf>>

¹⁷ The Malaysian New Economic Policy zaviedol vtedajší predseda vlády Tun Abdul Razak v roku 1971. Cieľom kontroverzného spoločensko-ekonomického programu bolo znížiť chudobu v krajine bez ohľadu na rasu a reštrukturalizovať spoločnosť, s dôrazom na odstránenie rozlišovania podľa rasy. Program trval do roku 1990, popri zástancoch mal aj veľké množstvo kritikov, jeho úspešnosť je diskutabilná.

¹⁸ Economic Planning Unit: *Second Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/second-malaysia-plan-1971-1975>>

¹⁹ Išlo o čínsko-malajský konflikt počas ktorého Malajci zavraždili stovky Číňanov.

krajiny v rokoch 1971-1975 zvýšilo o 7,5% v priemere, čo bolo viac ako stanovil druhý rozvojový plán vo svojich cieľoch²⁰. Miera zamestnanosti vzrástla o 3,3%. Medzinárodné postavenie krajiny však ostávalo neisté, nevyriešené.

Tretí rozvojový plán (1976-1980) nadviazal na druhý rozvojový plán a jeho úspechy a pokračoval v implementácii Novej hospodárskej politiky. V oblasti ekonomického rozvoja sa očakával rast súvisiaci s rastom krajín OECD (po krízových rokoch 1974-1975), ktoré tvorili jednu tretinu príjemcov malajzijského exportu. Malajzia bola v tom čase dosť silná na to, aby využila pozitívne prognózy vo svoj prospech, aj vďaka investíciám do rozvoja výroby kaučuku a palmového oleja, ktoré tvorili významný podiel na vývoze. Za výhodu bola stanovená taktiež mladá, adaptabilná pracovná sila, ktorá sa vďaka rôznym vládny vzdelávacím programom stala aj z veľkej časti gramotnou.

Cieľom v treťom rozvojovom pláne ostalo aj naďalej zvyšovať zamestnanosť, zvýšiť produktivitu poľnohospodárstva a priemyslu a v týchto oblastiach vytvárať pracovné miesta pre veľkú časť populácie. Ďalej znižovať chudobu vo vidieckych a mestských oblastiach, zvýšiť kvalitu života, najmä chudobných, prostredníctvom rozvoja vzdelania, zdravotníctva a rodinného plánovania; rozvíjať podnikanie, podporovať investície a rozvíjať sociálnu aj fyzickú infraštruktúru.

Cieľmi na 80. roky 20. storočia, ktoré boli stanovené vo **Štvrtom rozvojovom pláne (1981-1985)** a **Piatom rozvojovom pláne (1986-1990)** bolo naďalej rozvíjať produkciu v krajine, znižovať chudobu a zvyšovať zamestnanosť. Určilo sa, že krajina bude musieť dosiahnuť priemerný ročný rast vo výške najmenej 8% HDP, aby počas tejto dekády dosiahla svoje ekonomické a sociálno-demografické ciele.²¹ Očakávalo sa zmiernenie tempa rastu krajiny, avšak exportná výkonnosť mala byť zachovaná, najmä pri komoditách ako kaučuk a palmový olej. Naďalej sa stanovilo za cieľ posilniť príliv investícií do oblasti poľnohospodárstva s cieľom podporiť produktivitu. Okrem toho bolo dôležité posilniť a diverzifikovať priemyselnú výrobu. Stále pretrvával cieľ v oblasti socio-ekonomickej, a to znížiť napätie medzi etnikami a odstrániť nerovnováhu medzi nimi. V rokoch 1985-1986 prešla Malajzia najväčšou recesiou od získania nezávislosti, v nasledujúcom roku 1987 sa však vrátila na cestu pozitívneho rastu a hospodárske výsledky značne prevýšili ciele Piateho rozvojového plánu.

²⁰ Economic Planning Unit: *Third Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/third-malaysia-plan-1976-1980>>

²¹ Economic Planning Unit: *Fourth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/fourth-malaysia-plan-1981-1985>>

Implementácia **Šiesteho rozvojového plánu (1990-1995)** prebiehala tesne v období pred ázijskou finančnou krízou (1997). Malajzia dosiahla v predchádzajúcich rokoch významný rozvoj spojený s rastom svojej ekonomiky, preto cieľom v nadchádzajúcom období sa stalo na tomto úspechu zakladať a udržať si ho, dosiahnuť vyrovnaný rast. Malo sa to dosiahnuť prostredníctvom diverzifikovania priemyslu, ďalšieho rozvoja kvality ľudských zdrojov a zníženia nerovnováhy medzi jednotlivými sektormi ekonomiky, ako aj medzi jednotlivými regiónmi v krajine, s cieľom vytvoriť viac jednotnú a spravodlivú spoločnosť. Šiesty rozvojový plán prebiehal v súlade s cieľmi Národnej rozvojovej politiky.

Nová rozvojová politika (National Development Policy - NDP) – v roku 1990 nahradila Novú hospodársku politiku (New Economic Policy – NEP), pričom prebrala pôvodné ciele NEP.²² Hlavným cieľom NDP bolo dosiahnutie rovnovážneho rozvoja s cieľom jednotnej a spravodlivej spoločnosti. Veľký dôraz sa kládol taktiež na „rast v spravodlivosti“, t.j. všetkým obyvateľom malo byť umožnené zúčastnenie sa vo všetkých ekonomických aktivitách a tým prispieť k politickej stabilite a národnej jednote. Podľa vzoru NEP obsahovala nasledujúce aspekty²³:

- rovnováha medzi hospodárskymi cieľmi a spravodlivosťou
- rovnovážny rozvoj jednotlivých sektorov ekonomiky a ich vzájomné doplnenie s cieľom optimálneho rastu
- redukcia a následné odstránenie sociálnych a ekonomických rozdielov v krajine
- posilnenie národnej integrácie znížením disparít medzi jednotlivými štátmi a medzi vidieckymi a mestskými oblasťami
- rozvoj progresívnej spoločnosti, v ktorej všetci obyvatelia majú prístup k materiálnemu blahobytu v súlade s národnou hrdosťou a uvedomením
- presadzovanie rozvoja ľudských zdrojov, tvorba produktívnej a disciplinovanej pracovnej sily
- začlenenie vedy a techniky do spoločensko-ekonomického rozvojového plánovania
- rozvoj v súlade s ochranou životného prostredia, dlhodobý udržateľný rast rozvoja krajiny

²²Economic Planning Unit: *Fourth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/epu-theme/RMK6/Chapter%201%20-%20Policy%20Objectives%20and%20Framework.pdf>>

²³ Economic Planning Unit: *Sixth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/sixth-malaysia-plan-1990-19951>>

Počas trvania Šiesteho rozvojového plánu, v roku 1991, bol predsedom vlády Mahathirom bin Mohamadom uvedený program **Vision 2020** (mal. Wasawan 2020), v ktorom je vytýčený cieľ krajiny stať sa najneskôr do roku 2020 vyspelou, sebestačnou industrializovanou krajinou. K dosiahnutiu tohto zámeru bolo stanovené, že ročný rast HDP krajiny by mal byť vo výške najmenej 7% v rozmedzí rokov 1991-2020.^{24 25}

Vyhodnotenie Šiesteho rozvojového plánu ukázalo, že Malajzia dosiahla v skutočnosti oveľa vyšší rast HDP ako bolo plánované. Posledný rok trvania plánu (1995) zaznamenala krajina už ôsmy raz po sebe významný rast HDP. Navyše bol tento nárast dosiahnutý pri relatívnej cenovej stabilite.

Obsahom **Siedmeho rozvojového plánu (1996-2000)** bol cieľ nielen dosiahnuť udržateľný ekonomický rozvoj pri snahe o naplnenie Vízie 2020, ale aj ďalšie oblasti rozvoja, ako napr. sociálna spravodlivosť, kvalita života, politická stabilita a duchovné hodnoty. Dôraz sa kládol na zachovanie rovnováhy medzi materiálnymi a duševnými aspektmi rozvoja. Siedmy rozvojový plán bol pomerne úspešne implementovaný, výnimkou bol rok 1998, kedy sa prejavili príznaky ázijskej hospodárskej krízy.²⁶

Po prudkom poklese ekonomiky v roku 1997 a 1998 sa Malajzia začala zotavovať, predovšetkým vďaka prezieravým opareniam vlády a zavedeným reštrukturalizáciám. Krajina uskutočnila radikálnu reštrukturalizáciu bankového sektora, znížila počet finančných inštitúcií z 58 na 6 s cieľom posilniť bankový sektor a pripraviť trh na rozsiahlu liberalizáciu. Reakciou vlády na krízu bolo zavedenie rôznych reštriktívnych opatrení proti krátkodobému špekulatívnemu kapitálu zo zahraničia. Vláda okrem toho odmietla odporúčania Medzinárodného menového fondu, stanovila zákaz obchodovania s domácou menou mimo územia Malajzie a zaviedla pevný kurz malajzijského ringgitu voči americkému doláru v pomere 3,8 MYR/1 USD.²⁷ Repatriácia zahraničného kapitálu bola možná iba po uplynutí jedného roka, neskôr bola stanovená vývozná daň na zahraničný kapitál vo výške 39%, ktorá však bola postupne znižovaná a v septembri 1999 bola úplne zrušená. Takisto sa zrušili aj ostatné opatrenia, vzhľadom na zlepšujúcu sa situáciu ekonomiky. Reštriktívnym opatreniam

²⁴ Prime Minister's Office of Malaysia. *The Way Forward*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.pmo.gov.my/?menu=page&page=1904>>

²⁵ Dôsledkom globálnej finančnej a hospodárskej krízy muselo dôjsť k revidovaniu plánu v roku 2009. Určilo sa, že Malajzia bude musieť dosiahnuť rast HDP vo výške 8% nasledujúcich 10 rokov. Menšie tempo rastu by oddialilo dosiahnutie statusu vyspelej krajiny.

²⁶ Krízu v juhovýchodnej Ázii spustil rozpad špekulačnej bubliny v Thajsku, medzi ďalšie faktory ekonómie zaraďujú silnejúcu globalizáciu, cyklický vývoj svetového hospodárstva alebo recesia japonskej ekonomiky v 90. rokoch.

²⁷ LIPKOVÁ, I. 2000. *Svetové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint, 2000. s. 117. Nová ekonómia. ISBN 80-88848-35-0

pripisujú zásluhu na oživení hospodárstva najmä malajzijskí predstavitelia, naopak, iní sú názoru, že k obnove došlo hlavne vďaka opatreniam v oblasti hospodárskej politiky.

Ôsmy rozvojový plán (2001-2005) bol implementovaný paralelne s nástupcom Národnej rozvojovej politiky (National Development Policy) – Národným vizionárskym programom (National Vision Policy - NVP)²⁸ a jeho ciele nadväzovali na strategické ciele NVP. Ekonomika sa do roku 2000 zotavila z ázijskej krízy, dosahovala výsledky ako pred krízového obdobia, miera chudoby významne klesla, zvýšila sa kvalita života a takisto aj zamestnanosť bola na pomerne dobrej úrovni.

V období Ôsmeho rozvojového plánu bola očakávaná výraznejšia expanzia globalizácie, internacionalizácie a rozmach informačno-komunikačných technológií (IKT). Práve z toho dôvodu sa pozornosť malajzijskej vlády zameriavala v ôsmom pláne na podporu výskumu a vývoja, na rozvoj znalostnej ekonomiky a multifaktorovej produktivity²⁹ s cieľom zvýšiť konkurencieschopnosť hospodárstva.³⁰

Po skončení obdobia Ôsmeho rozvojového plánu bol vyhodnotený vcelku pozitívne, napriek mnohým negatívnym udalostiam vo svete (napr. teroristický útok v USA v septembri 2001 a tým spojené spomalenie americkej ekonomiky). Malajzia profitovala zo svojej dobrej makroekonomickej základne a zo skúseností, ktoré nadobudla počas ázijskej krízy v roku 1997.

Výsledky Ôsmeho rozvojového plánu:³¹

- 4,5%-ný priemerný ročný rast HDP (prevýšenie plánovaného rastu)
- nadmerný rast všetkých sektorov ekonomiky oproti prognózovaným výsledkom
- rast hrubého národného produktu (HNP) na obyvateľa v bežných cenách o 5,7% ročne v roku 2005
- posilnenie exportu, rast obchodného prebytku o 61,4%
- nízka inflácia, vo výške 1,8% v priemere počas 5 rokov trvania plánu
- miera nezamestnanosti 3,5% na konci roka 2005
- pokrok vo výrobe s vysokou pridanou hodnotou v kľúčových odvetviach
- zlepšenie podnikateľského prostredia

²⁸ Národný vizionársky program trval v období rokov 2001-2010, po vzore NEP a NDP mal za cieľ zabezpečiť udržateľný rast, posilniť ekonomickú súdržnosť, vytvoriť znalostnú ekonomiku ako aj vytvoriť jednotnú, spravodlivú spoločnosť.

²⁹ pomer výstupu k viacerým vstupom

³⁰ Economic Planning Unit: *Eight Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/eighth-malaysia-plan-2001-2005>>

³¹ Economic Planning Unit: *Ninth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/epu-theme/rm9/english/Chapter1.pdf>>

Stabilný ekonomický rast umožnil dosiahnuť niekoľko spoločensko-ekonomických cieľov:

- celková chudoba sa znížila z 8,5% (1999) na 5,7% (2004)
- priemerný príjem domácností vzrástol o 5,6% ročne v priemere, čím prevýšil rast HDP
- medzietnické príjmové rozdiely sa znížili
- všetky Miléniové rozvojové ciele sa dosiahli už pred cieľovým rokom 2015, okrem HIV/AIDS
- poskytnutie zdravotnej starostlivosti, základných životných potrieb a ubytovania sa zlepšilo významne

Deviaty rozvojový plán (2006-2010) bol zostavený na roky, kedy sa malajzijská ekonomika začala naplno zotavovať z následkov ázijskej hospodárskej krízy, avšak počas tohto obdobia vypukla globálna finančná a hospodárska kríza. Bola taktiež implementovaná paralelne s novým rozvojovým programom **The National Mission**, ktorý vznikol na obdobie 2006-2020, na konci ktorého sa má krajina stať vyspelou ekonomikou. Zdôraznená bola úloha súkromného sektora ako motora ekonomického rastu, ako aj verejného sektora ako regulátora v dosahovaní cieľov. Hlavným cieľom deviateho malajzijského plánu bolo dosiahnuť ekonomický rast vo výške v priemere 6% ročne, pričom mali byť dosiahnuté nasledujúce ciele³²:

- pozdvihnúť ekonomiku v hodnotovom reťazci
- zvýšiť kapacity pre vedomosti a inovácie a rozvíjať tzv. „prvotriednu mentalitu“
- naďalej odstraňovať spoločensko-ekonomické nerovnosti
- zlepšiť úroveň a udržateľnosť kvality života
- posilniť inštitucionálne a implementačné kapacity

Súčasný, **Desiaty malajzijský rozvojový plán (10MP³³)** je v platnosti na obdobie 2011-2015. Nadväzuje na predošlých 53 rokov úspešného budovania malajzijskej ekonomiky a jeho hlavným zámerom je naďalej pokračovať v pozitívnom trende. Na dosiahnutie statusu priemyselne rozvinutej krajiny v súlade s cieľmi Vízie 2020 je vytýčených v desiatom pláne 10 cieľov, tzv. Big Ideas³⁴:

1. ekonomika poháňaná interne, vnímajúca externé prostredie

³² Economic Planning Unit: *Ninth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/epu-theme/rm9/english/Chapter1.pdf>>

³³ Tenth Malaysia Plan

³⁴ Economic Planning Unit: *Tenth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <http://www.epu.gov.my/epu-theme/RMKE10/rmke10_english.html>

2. využitie diverzity v medzinárodnom ponímaní
3. transformácia na vysoké príjmy prostredníctvom špecializácie
4. rozvíjať rast poháňaný produktivitou a inováciami
5. budovať, priláhať a udržať top talenty
6. zabezpečiť rovnosť príležitostí a ochrana zraniteľných
7. intenzívny rast, inkluzívny rozvoj
8. podpora efektívnych a prospešných partnerstiev
9. zabezpečiť environmentálne udržateľný rozvoj
10. vláda ako konkurencieschopná korporácia

Vyústením desiateho rozvojového plánu má byť stav približujúci sa k želanému v roku 2020. Dôraz v období 2011-2015 sa kladie na súkromný sektor, investície, rast poháňaný produktivitou a inováciami. K posilneniu ekonomiky má prispieť aj lepší fiškálny stav hospodárstva.

1.4 Súčasná ekonomická charakteristika krajiny

Malajzia je v súčasnosti tretou najväčšou ekonomikou v regióne juhovýchodnej Ázie a podľa výšky HDP v parite kúpnej sily sa v celosvetovom ponímaní nachádza na 26. priečke (501,25 mld. USD)³⁵. Vo svojej vývojovej etape prešla transformáciou z producenta surovín (predovšetkým kaučuku a cínu) v 70. rokoch 20. storočia na diverzifikovanú ekonomiku, ktorej tempo rastu v rozmedzí rokov 1985-1995 bolo priemerne ročne vo výške 7,3%³⁶, keď k takémuto markantnému pokroku prispeli najmä vládne programy a strategické rozvojové plány. Stále sa však zaraďuje medzi tzv. novindustrializované rozvojové krajiny, či ázijské tigričatá, resp. drácatá.

V súčasnosti sa Malajzia nachádza v období transformácie zo štádia priemyselnej výroby s nízkou pridanou hodnotou na úroveň vedomostnej ekonomiky s vyššou pridanou hodnotou na báze zvyšovania podielu inovácií a služieb na tvorbe HDP. Pre jej ekonomiku je charakteristická pomerne vysoká otvorenosť, s vysokým podielom priamych zahraničných investícií na tvorbe HDP a relatívne veľká je a jej závislosť na zahraničných trhoch, čo je na

³⁵ The World Bank. *Data Bank: GDP, PPP (current international \$)*. [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na: <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.CD/countries/order%3Dwbapi_data_value_2012%20wbapi_data_value%20wbapi_data_value-last?order=wbapi_data_value_2012%20wbapi_data_value%20wbapi_data_value-last&sort=desc&display=default>

³⁶ The World Bank. *Malaysia Overview*, [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na: <<http://www.worldbank.org/en/country/malaysia/overview>>

druhej strane zdrojom zraniteľnosti v prípade ekonomickej recesie, akou bola napr. tá v roku 2009.

V rámci programu „Vision 2020“ (zavedený v roku 1991 vtedajším predsedom vlády Mahathirom bin Mohamadom) si Malajzia stanovila za cieľ dostať sa najneskôr do roku 2020 na úroveň vyspelých krajín, to znamená dosiahnuť HDP per capita vo výške min. 15 000 USD v nominálnej hodnote (v súčasnosti Malajzia dosahuje 10,432 USD³⁷ v nominálnej hodnote a 16 919 USD v PPP³⁸). Cieľ zahŕňa zámer krajiny stať sa sebestačnou industrializovanou ekonomikou, zvýšiť životnú úroveň obyvateľov, ekonomickú prosperitu a politickú stabilitu. Dosiahnutie cieľov Vízie 2020 je prioritou aj súčasného malajzijského premiéra Najiba Razaka, ktorý po svojom zvolení v roku 2009 zdôraznil zámer konať v súlade so stratégiou Vision 2020. Okrem toho Najib Razak v roku 2010 zaviedol program 1Malaysia (mal. Satu Malaysia), ktorý vyzdvihuje jednoduchú myšlienku – dôležitosť národnej jednoty, bez ohľadu na rasu alebo náboženské vierovyznanie.³⁹ Je presvedčený, že práve etnická rôznorodosť by mala byť silnou stránkou na ceste za dosiahnutím stavu blaha a prosperity.

1.4.1 Makroekonomická charakteristika

Z makroekonomického hľadiska možno stav Malajzie za posledných niekoľko, najmä pokrízových rokov, hodnotiť pomerne pozitívne. Ukazovatele HDP, ako aj nezamestnanosti (viď tabuľka 1) naznačujú pomerne dobrý vývojový trend, s pozitívnym trendom rastu HDP a zamestnanosti. Za posledný zaznamenaný rok 2012 vykázala ekonomika HDP vo výške 303,5 mld. USD, čo predstavovalo napriek neistému prostrediu v globálnej ekonomike rast oproti predošlému roku vo výške 6%, čo bolo viac ako sa predpokladalo.

³⁷ The World Bank. *Data Bank: GDP per capita, PPP (current international \$)*. [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na:

<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.CD/countries/order%3Dwbapi_data_value_2012%20wbapi_data_value%20wbapi_data_value-last?order=wbapi_data_value_2012%20wbapi_data_value%20wbapi_data_value-last&sort=desc&display=default>

³⁸ tamtiež

³⁹ The Official Website of Najib Razak, Prime Minister of Malaysia. 1 Malaysia Initiatives. [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na:

<<http://www.1malaysia.com.my/en/my-record/1-malaysia/>>

Tabuľka 1 – Vývoj makroekonomických ukazovateľov 2008 - 2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvateľov (v mil.)	27,30	27,79	28,28	28,76	29,24
HDP (v mld. USD)	230,99	202,25	246,82	287,93	303,5
Hrubý národný dôchodok v USD v parite kúpnej sily	14 230	14 030	14 770	15 720	16 530
Ročný rast HDP	5%	-2%	7%	5%	6%
Miera nezamestnanosti	3,3%	3,7%	3,3%	3,1%	3,0%

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Svetovej banky, dostupné na:
<<http://databank.worldbank.org/data/views/reports/tableview.aspx>>

Prejavy globálnej finančnej a hospodárskej krízy sa, samozrejme, ukázali na makroekonomických ukazovateľoch v roku 2009, v nasledujúcom roku 2010 však badáme výrazný nárast, či už HDP v absolútnom vyjadrení (246,82 mld. USD oproti 202,25 mld. USD, čo predstavuje 7%-ný nárast) alebo v hrubom národnom dôchodku PKS, kde bol zaznamenaný mierny nárast, z 14 030 USD na 14 770 USD. Miera zamestnanosti v krajine bola tiež zasiahnutá globálnou recesiou, i keď len z malej miery. V roku 2009 stúpila miera nezamestnanosti na úroveň 3,7%, následne sa však v roku 2010 opäť dostala na predkrízovú úroveň 3,3%. Rýchle zotavenie malajzijskej ekonomiky z hospodárskej krízy je predovšetkým dôsledkom dobrých exportných výkonov a vysokému prílevu zahraničných investícií, ktoré boli zo strany štátu prioritne podporované.

Čo sa týka zastúpenia jednotlivých sektorov na HDP krajiny a zamestnanosti, stále pretrváva veľký podiel poľnohospodárstva, či už na tvorbe HDP (15,7%) alebo zamestnanosti (11,1%). V súlade s cieľom krajiny dostať sa na úroveň vyspelých krajín s vysokým podielom služieb na tvorbe HDP, je súčasný podiel služieb vo výške 54,6% relatívne malý oproti vyspelému svetu, krajina sa však snaží pozdvihnúť ich podiel a zvýšiť ich participáciu na tvorbe HDP.

Tabuľka 2 – Podiel hospodárskych sektorov na tvorbe HDP a zamestnanosti (2012)

	Podiel na tvorbe HDP	Podiel na zamestnanosti
Poľnohospodárstvo	15,7 %	11,1%
Priemysel	28,3%	36%
Služby	54,6 %	53,5%

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Department of Statistics Malaysia, dostupné na:
<http://www.statistics.gov.my/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=2223&Itemid=153&lang=en>

1.4.2 Členstvo v medzinárodných organizáciách

Malajzia sa stala členom **Medzinárodnej obchodnej organizácie** (World Trade Organization – WTO) v r. 1995 ako jeden zo zakladajúcich členov, vzhľadom na to, že predtým bola súčasťou štruktúr GATT⁴⁰. Členstvo vo WTO prispelo k zvýšeniu hospodárskemu rozvoju krajiny, keďže jedným z hlavných princípov fungovania WTO je znižovanie prekážok obchodu a jeho liberalizácia, prostredníctvom čoho sa prispieva k zvyšovaniu vzájomného obchodu medzi členskými štátmi. Pre Malajziu to znamená lepší prístup na trhy zahraničných štátov, lepšie podmienky pre rast exportu, ktorý je pre pomerne otvorenú Malajziu kľúčový z hľadiska rozvoja. Veľký význam má aj odstránenie diskriminácie voči malajzijským produktom na zahraničných trhoch⁴¹.

Nemenej dôležité je členstvo Malajzie v **Združení národov juhovýchodnej Ázie** (Association of Southeast Asian Nations - ASEAN), ktorého zakladajúcim členom sa stala v r. 1967. V súčasnosti združuje 10 členov: Indonézia, Filipíny, Singapur, Malajzia, Thajsko, Brunej, Vietnam, Laos, Mjanmarsko a Kambodža. Cieľom ASEAN je podporovať hospodársku, politickú a kultúrnu spoluprácu v regióne.

Okrem toho je Malajzia členom združenia **Ázijsko-tichomorské spoločenstvo** (Asia-Pacific Economic Cooperation - APEC), ktorého bola takisto zakladajúcim členom v roku 1989⁴². Cieľom APEC je posilniť hospodárske a politické vzťahy medzi členskými štátmi.

Členom **Summitu Východoázijských krajín** (East Asia Summit - EAS)⁴³ je Malajzia od r. 2005 a členom zoskupenia **D-8**⁴⁴ od r. 1997. Developing 8 Organisation je skupina ôsmich rozvojových, prevažne moslimských krajín, ktorej hlavným cieľom je zlepšiť postavenie členov v medzinárodnom hospodárstve, zvýšiť životnú úroveň obyvateľov a zlepšiť prístup k možnostiam medzinárodného obchodu.

⁴⁰ Všeobecná dohoda o clách a obchode, založená v roku 1947 s cieľom liberalizovať svetový obchod. Malajzia sa stala členom v roku 1957.

⁴¹ Ministry of International Trade and Industry. *Malaysia and the WTO*, [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na: <http://www.miti.gov.my/cms/content.jsp?id=com.tms.cms.section.Section_f5694606-c0a81573-78d578d5-759be8c9>

⁴² APEC má v súčasnosti 21 členov: Austrália, Brunej, Filipíny, Indonézia, Japonsko, Južná Kórea, Kanada, Malajzia, Nový Zéland, Thajsko, Singapur, USA, Čína, Hong Kong, Tchajwan, Mexiko, Papua-Nová Guinea, Čile, Peru, Rusko a Vietnam.

⁴³ EAS združuje 16, prevažne východoázijských krajín, uskutočňuje sa pravidelne každý rok, obvykle po summite ASEAN. Členmi EAS sú: Austrália, Brunej, Kambodža, Čína, India, Indonézia, Japonsko, Laos, Malajzia, Mjanmarsko, Nový Zéland, Filipíny, Rusko, Singapur, Južná Kórea, Thajsko, USA, Vietnam.

⁴⁴ Členmi D-8 sú Bangladéš, Egypt, Indonézia, Irán, Malajzia, Nigéria, Pakistan a Turecko.

1.4.3 Vonkajšie vzťahy Malajzie

Ešte v roku 2010 bolo odsúhlasené začatie rokovaní medzi Európskou úniou a Malajziou o vytvorení zóny voľného obchodu (FTA – Free Trade Area). Prvé kolo rokovaní bolo uskutočnené v decembri 2010, rokovania stále pretrvávajú, dosiaľ bolo uskutočnených 7 kôl rokovaní. Vzájomný obchod je vo veľkej miere založený na výmene priemyselných produktov (90% celkového obchodu).⁴⁵ Import z Malajzie predstavujú najmä stroje a prístroje, export z EÚ do Malajzie elektronika a elektrotechnika. Obchodovanie so službami je medzi EÚ a Malajziou zatiaľ v počiatočných, no dosiahnutie zóny voľného obchodu by malo prispieť k jeho zvýšeniu veľkou mierou. V súčasnosti sú vzťahy medzi Malajziou a EÚ upravené v rámci vzťahov EÚ a spoločenstva ASEAN, ktorého je Malajzia jedným z desiatich členov. ASEAN ako celok predstavuje tretieho najväčšieho obchodného partnera EÚ.⁴⁶

Zóny voľného obchodu

Okrem členstva v AFTA, t.j. zóne voľného obchodu (ZVO) v rámci regionálneho združenia ASEAN) Malajzia doposiaľ uzatvorila ZVO s krajinami – Japonsko, Pakistan, Čile, India, Južná Kórea, Austrália, Nový Zéland a je v rokovacom procese o uzatvorení ZVO s EÚ, s Tureckom a s krajinami TPP (Trans Pacific Partnership). Ako člen ASEAN Malajzia využíva ZVO ASEAN s ČLR.

1.4.4 Zahraničný obchod

Malajzia je extrémne otvorenou ekonomikou, jej zapojenie do zahraničnoobchodnej výmeny má pre hospodárstvo veľký význam a je prakticky závislá na zahraničných trhoch. Export bol v minulosti silne podporovaný zo strany štátu, ako jeden z hlavných nositeľov ekonomického rozvoja.

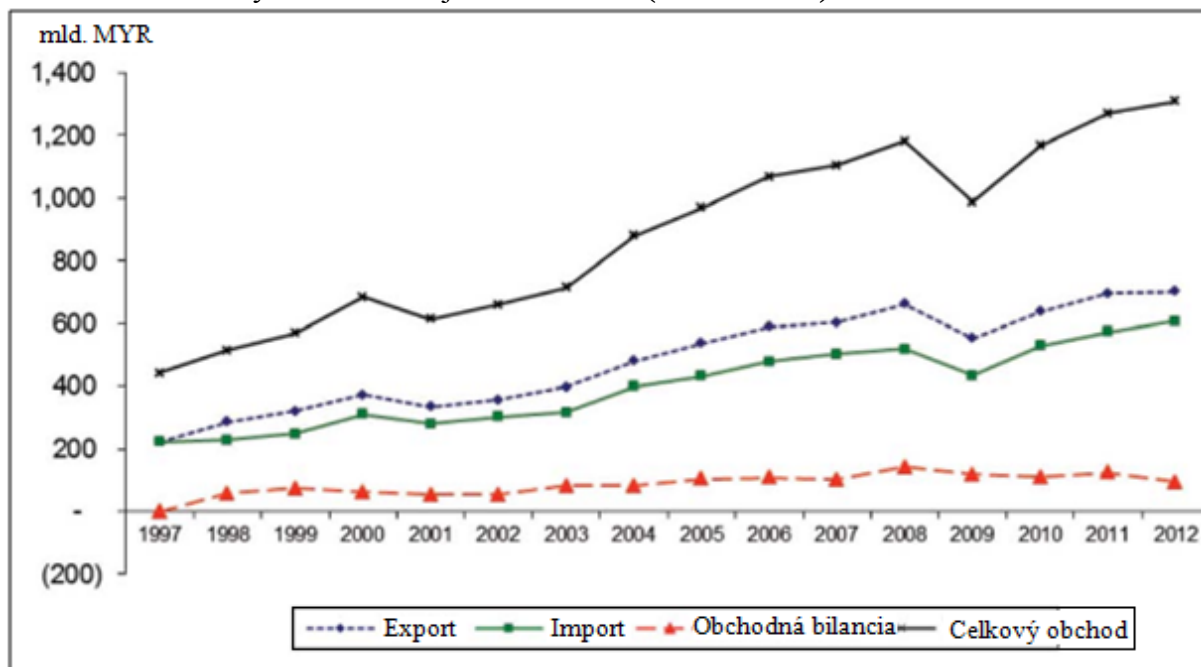
Z dlhodobého hľadiska dosahuje krajina aktívnu obchodnú bilanciu, t.j. hodnota exportov prevyšuje import v hodnotovom vyjadrení (viď Graf 1). Tento jav je charakteristický pre Malajziu už 15. rok po sebe, od roku 1997, kedy prebiehala ázijská kríza a po prekonaní ktorej nabehla Malajzia na cestu ďalšieho rozvoja. Okrem toho je badať ďalší pozitívny trend, a to ten, že sa dosahuje medziročný nárast importu aj exportu v hodnotovom vyjadrení prakticky neustále, výnimkou bol rok 2009, kedy poklesli hodnoty importu aj exportu ako dôsledok zníženia globálneho dopytu dôsledkom prebiehajúcej recesie vo svetovom

⁴⁵ European Commission. *Countries and Regions: Malaysia*, [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na: <<http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/malaysia/>>

⁴⁶ tamtiež

hospodárstve. Malajzijská ekonomika sa však dokázala pomerne rýchlo zotaviť z nepriaznivých dopadov krízy a už v roku 2010 zaznamenala nárast tak exportu ako aj importu.

Graf 1 – Zahraničný obchod Malajzie 1997-2012 (v mld. MYR)

Zdroj: Matrade. Annual Report 2012, dostupné na:

<http://www.matrade.gov.my/documents/MATRADE_Annual_Report_2012.pdf>

Hodnoty ukazovateľov zahraničného obchodu za posledných 5 rokov ukazuje tabuľka 3, ktorá znázorňuje vývoj hodnôt exportu, importu, obchodnej bilancie a celkového objemu obchodu v mld. MYR.

Tabuľka 3 – Vývoj zahraničného obchodu v mil. MYR 2008 - 2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Export	663 013	552 518	638 822	697 862	702 641
Import	519 804	434 669	528 828	573 626	606 677
Obchodná bilancia	143 209	117 848	109 944	124 236	95 964
Obchod spolu	1 182 817	987 187	1 167 650	1 271 488	1 309 318

Zdroj: vlastné spracovanie podľa STATISTICS YEARBOOK MALAYSIA 2012, dostupné na <http://www.statistics.gov.my/portal/download_Buku_Tahunan/files/BKKP/2012/pdf/TAB11.pdf>

Podpornou agentúrou v Malajzii na rozvoj zahraničného obchodu je Malaysia External Trade Development Corporation (MATRADE), ktorej hlavným zámerom je dostať

malajzijskú produkciu za hranice krajiny a zvyšovať ich objem vo svete. Medzi hlavné ciele agentúry patria⁴⁷:

- podporovať, pomáhať a rozvíjať zahraničný obchod s osobitným dôrazom na vývoz hotových tovarov a polotovarov
- formulovať a implementovať národné marketingové stratégie v oblasti exportu
- vykonávať prieskum trhu a vytvoriť komplexnú databázu informácií pre zlepšenie a rozvoj zahraničného obchodu;
- organizovať školenia s cieľom zlepšiť medzinárodné marketingové zručnosti malajzijských vývozcov;
- zlepšiť a chrániť medzinárodné obchodné záujmy Malajzie v zahraničí;
- zastupovať Malajziu v každom medzinárodnom fóre, pokiaľ ide o akúkoľvek záležitosť týkajúcu sa obchodu;
- rozvíjať, podporovať, uľahčovať a pomáhať v oblasti služieb spojených s obchodom,
- radiť vláde v záležitostiach, ktoré ovplyvňujú alebo sú akýmkoľvek spôsobom spojené s obchodom a konať ako zástupca vlády alebo akéhokoľvek subjektu v týchto záležitostiach.

V roku 2012 implementovala organizácia MATRADE spolu 250 programov, z toho 166 podporujúcich obchod a 84 programov zameraných na stimuláciu exportu. Napomohla malajzijským exportérom zúčastniť sa na 55 medzinárodných obchodných veľtrhoch a zorganizovala 26 marketingovo zameraných tzv. misií na podporu exportu rôznych sektorov ekonomiky.⁴⁸

Export

Exportnú štruktúru Malajzie za rok 2013 uvádza tabuľka 4. Z hľadiska komoditnej štruktúry sú najvýznamnejšími exportnými položkami Malajzie elektrické a elektronické výrobky, ktoré tvoria takmer jednu tretinu celkového exportu (32,9%). Nasleduje komoditná skupina ropné produkty (9,1%) , zemný plyn v podiele 8,2% a chemikálie a chemické výrobky (6,6%).

⁴⁷ Matrade. *About Us*. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.matrade.gov.my/en/about-matrade/corporate-info/about-us>>

⁴⁸ Matrade. *Annual Report 2012*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <http://www.matrade.gov.my/documents/MATRADE_Annual_Report_2012.pdf>

Tabuľka 4 - Najvýznamnejšie exportné a importné položky (2013)

	Export		Import	
		Podiel na celkovom exporte		Podiel na celkovom importe
1.	Elektronika & elektrotechnika	32,9%	Elektronika & Elektrotechnika	27,7%
2.	Ropné produkty	9,1%	Ropné produkty	11,1%
3.	LNG	8,2%	Chemické produkty	8,6%
4.	Chemické produkty	6,6%	Stroje, strojové zariadenia a súčiastky	8,4%
5.	Palmový olej	6,4%	Dopravné zariadenia	6,5%
6.	Surová ropa	4,4%	Výrobky z kovu	6,3%

Zdroj: MATRADE

Z importných položiek tvoria najväčší podiel na celkovom importe, podobne ako exporte, elektrické a elektronické produkty s 27,7%-ami, na druhom mieste sa nachádza skupina ropných produktov (11,1%), a tretie sú chemické produkty s 8,6%-ami. Stroje, strojové zariadenia a súčiastky tvoria o niečo menej, 8,4% celkového vývozu Malajzie.

Obchodní partneri Malajzie

Prevažná väčšina zahraničného obchodu Malajzie sa uskutočňuje v rámci ázijského kontinentu (vyše 70%). Obchodovanie v rámci spoločenstva ASEAN tvorí 27,3% z celkového objemu obchodu. Pretrvávajúce problémy v ekonomike Európy a slabšie zotavovanie v USA a Japonsku a spomalenie v Indii a Číne majú podstatný vplyv na teritoriálne zameranie Malajzijského obchodu.

Tabuľka 5 – Najväčší obchodní partneri Malajzie 2012 (v mil. MYR)

	Export	Import	Obchodná bilancia	Celkový obchod	Podiel v %
Čína	88 793	91 864	- 3 071	180 657	13,8
Singapur	95 553	80 476	15 076	176 029	13,4
Japonsko	83 401	62 374	21 028	145 775	11,1
EÚ	62 167	65 529	- 3 362	127 696	9,8
USA	60 791	49 089	11 703	109 880	8,4
Thajsko	37 633	35 677	1 956	73 310	5,6
Indonézia	27 609	31 095	- 3 486	58 704	4,5
Južná Kórea	25 368	24 671	697	50 039	3,8
Taiwan	21 829	25 222	- 3 393	47 051	3,6

Austrália	29 097	14 609	14 488	43 706	3,3
Hongkong	30 069	13 321	16 748	43 390	3,3
India	29 325	11 803	17 522	41 128	3,1
Vietnam	11 807	16 096	- 4 289	27 903	2,1
SAE	12 413	12 400	13	24 813	1,9
Filipíny	10 472	4 801	5 671	15 273	1,2
Ostatné krajiny	76 314	67 650	8 664	143 966	11,0
Spolu	702 641	606 677	95 964	1 309 318	100

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Department of Statistics, Malaysia – The Malaysian Economy in Brief, 2014, dostupné na:

<http://www.statistics.gov.my/portal/download_Economics/files/EMSL/2014/EMSL_JAN2014.pdf>

Najväčším obchodným partnerom Malajzie v súčasnosti, a celkovo od roku 2009 je **Čína**. Objem vzájomného obchodu v roku 2012 dosiahol 180,61 mld. MYR, čo predstavuje 13,8% celkového obchodu Malajzie. Čo sa týka Číny, pre ňu je Malajzia 8. najväčší obchodný partner. Oproti minulému roku bol ale zaznamenaný pokles exportu, ktorý je pripisovaný nižšiemu exportu komodít, najmä kaučuku, ktorého cena klesala a taktiež mierne nižšiemu vývozu palmového oleja. Najviac exportu z Malajzie do Číny predstavujú hotové výrobky, z toho najväčšou položkou, takmer 50%-nou sú elektrické a elektrotechnické výrobky. Ďalej sa vyváža do Číny veľké množstvo spracovanej ropy a kaučuku. Najviac importu do Malajzie (15,1% z celkového) pochádza práve z Číny, z veľkej väčšiny ide o hotové výrobky. Obchodná bilancia s Čínou za rok 2012 dosiahla zápornú hodnotu, vo výške 3,071 mld. MYR.

Druhým najväčším obchodným partnerom Malajzie je **Singapur**, ktorý je zároveň najväčším príjemcom malajzijských exportných produktov. Podiel vzájomného obchodu predstavuje iba o necelé percento menej ako s Čínou – 13,4%. Významnou položkou v malajzijskom exporte smerujúcom do Singapuru sú spracované ropné produkty, ktorým sa darí vďaka neustále rastúcemu dopytu zo strany singapurského petrochemického priemyslu. Zo Singapuru sa dovážajú najmä elektronické a elektrotechnické produkty, spracované ropné produkty a polyetylén a styrén.

Japonsko sa zaraďuje na tretiu priečku medzi obchodnými partnermi Malajzie, s 11,1%-ným podielom na celkovom zahraničnom obchode krajiny. Za posledný uvádzaný rok 2012 však bol zaznamenaný mierny pokles vzájomného obchodu (o 1%). Z Japonska prichádza najmä skvapalnený zemný plyn (LNG), surová ropa, optické a vedecké prístroje a spracovaná ropa.

V poradí štvrtým najväčším obchodným partnerom Malajzie je **Európska Únia**, ktorá sa v roku 2012 podieľala 9,8%-ami na zahraničnom obchode Malajzie. Zo všetkých krajín EÚ je pritom najväčší objem obchodu s Nemeckom (s podielom 30,7% za rok 2012), nasleduje Holandsko (18,5%) a Francúzsko (14,5%).

Obchodovateľnými položkami medzi Malajziou a piatym najvýznamnejším obchodným partnerom - **USA** sú predovšetkým produkty elektrického a elektrotechnického priemyslu, optické a vedecké prístroje, kaučuk a drevený nábytok, o ktoré je zo strany USA čoraz väčší záujem.

1.4.5 Priame zahraničné investície

Priame zahraničné investície⁴⁹ (ďalej PZI) zohrávali a stále zohrávajú veľmi významnú úlohu v rozvoji ekonomiky Malajzie. Preto sa im venuje naďalej dostatočná pozornosť zo strany štátu, ktorý sa, uvedomujúc pozitíva prílevu PZI pre ekonomiku, rôznymi nástrojmi snaží vytvoriť atraktívne prostredie pre ich prilákanie. Sú nielen zdrojom technológií, ktoré najmä v počiatočných rokoch rozvoja Malajzie pomohli naštartovať proces industrializácie, ale nepochybne prispievajú významným podielom na tvorbe nových pracovných miest, vďaka čomu sa znižuje chudoba, ktorej odstránenie je v dlhodobom záujme štátu. V súčasnosti je Malajzia jednou z najatraktívnejších krajín pre PZI v regióne, ale aj celosvetovo.

Agentúrou na podporu investícií a obchodu v Malajzii je *MIDA – Malaysian Investment Development Authority*, ktorá je štátnou agentúrou zameranou na podporu sektorov služieb a priemyslu. Bola založená v roku 1967, s cieľom napomôcť rozvoju priemyslu a ekonomiky Malajzie ako takej. Medzi činnosti, ktoré MIDA vykonáva, patrí asistencia podnikom pri investovaní do sektora služieb a výroby, poskytovanie informácií o možnostiach investovania v Malajzii, podpora podnikom pri spolupráci s miestnymi spoločnosťami.⁵⁰

V posledných rokoch sa Malajzia, vďaka dobre kvalifikovanej multilingválnej pracovnej sile a rozvinutej infraštruktúre stáva čoraz atraktívnejšou hostiteľskou krajinou pre PZI, čo vyzdvihla aj Konferencia Spojených národov pre obchod a rozvoj (UNCTAD) vo

⁴⁹ V ekonomickej teórii neexistuje jednotná definícia PZI. UNCTAD definuje priame zahraničné investície ako : *investície, ktoré sú založené na dlhodobom vzťahu k podniku a odrážajú trvalý záujem a kontrolu rezidentským subjektom jednej krajiny (zahraničný investor alebo materská spoločnosť) v podniku rezidenta inej krajiny (podnik s priamymi zahraničnými investíciami, afilácia podniku alebo zahraničná afilácia).*

⁵⁰ MIDA. *About MIDA*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.mida.gov.my/env3/index.php?page=about-mida>>

svojej publikácii World Investment Report 2013. V správe sa uvádza, že na najbližšie roky 2013-2015 je Malajzia šestnástou najpríťažlivejšou krajinou z hľadiska prílevu PZI na svete, pričom si túto pozíciu vylepšila o 3 priečky oproti roku 2012, kedy bola umiestnená na 19. mieste.

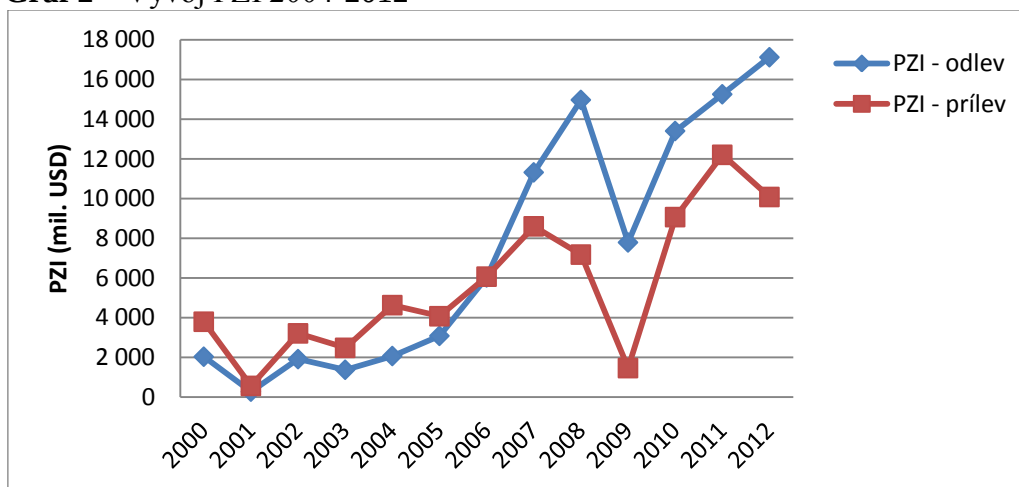
Tabuľka 6 – Najatraktívnejšie krajiny pre prílev PZI na roky 2013-2015 podľa UNCTAD

Poradie (poradie v 2012)	Krajina
1. (1.)	Čína
2. (2.)	USA
3. (3.)	India
4. (4.)	Indonézia
5. (5.)	Brazília
6. (8.)	Nemecko
7. (12.)	Mexiko
8. (12.)	Thajsko
9. (6.)	Spojené Kráľovstvo
10. (13.)	Japonsko
11. (8.)	Ruská Federácia
11. (11.)	Vietnam
13. (6.)	Austrália
14. (14.)	Poľsko
15. (14.)	Južná Afrika
16. (-)	Kanada
16. (19.)	Francúzsko
16. (19.)	Malajzia
19. (-)	Hongkong
19. (-)	Filipíny
19. (-)	Turecko

Zdroj: vlastné spracovanie podľa World Investment Report 2013, UNCTAD, dostupné na: http://unctad.org/en/publicationslibrary/wir2013_en.pdf

Graf 2 znázorňuje toky PZI za obdobie 2000-2012. Modrou farbou je zaznačený odlev PZI z Malajzie a červenou prílev zo zahraničia.

Graf 2 – Vývoj PZI 2004-2012

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Inward and outward foreign direct investment flows, annual, 1970-2012, UNCTAD, dostupné na: <http://unctadstat.unctad.org/TableView/tableView.aspx>

Z hľadiska tokov PZI je badateľný všeobecne pozitívny trend. K poklesom objemu prílevu aj odlevu PZI došlo v roku 2001 v dôsledku svetovej recesie, kedy celkovo klesol globálny obchod a investície a ďalej v roku 2009 dôsledkom finančnej a hospodárskej krízy.

Pre malajzijské investície platí v posledných rokoch prevaha odlevu nad prílevom, nebolo tomu však vždy tak, zlom nastal v roku 2006, kedy sa objem prílevu a odlevu PZI takmer rovnal (6021 mil. USD odlev a 6060 mil. USD prílev) a odvtedy zaznamenávame vyšší objem odlevu ako prílevu. Súvisí to s narastajúcim počtom nadnárodných spoločností, ktoré si čoraz viac volia ako svoju destináciu Malajziu. Čo sa týka odlevu PZI, v roku 2009 nastal prudký pokles z 14 965 mil. USD na 7 784 mil. USD, následne sa však v roku 2010 čísla vrátili takmer na predkrízovú úroveň, a to na 13 399 mil. USD. Odvtedy prakticky objem PZI každoročne stúpa.

V prípade prílevu PZI sa takisto prejavila finančná a hospodárska kríza v roku 2009, kedy prijala Malajzia PZI v hodnote iba 1 453 mil. USD, čo predstavuje v porovnaní s rokom 2008 výrazný pokles o približne 80%. V nasledujúcom roku však nastal značný vzrast prílevu PZI, a to v objeme 9 060 mil. USD.

Sektorové zameranie PZI

Pre malajzijské investície je charakteristické, že ich prevažná väčšina prúdi do výrobného sektora, ako uvádza tabuľka 7. Za rok 2012 bol objem PZI vo výrobe vo výške 13,1 mld. MYR, nasledoval ťažobný priemysel a baníctvo (9,6 mld. MYR) a služby (7,858 mld. MYR). Do sektorov poľnohospodárstva, lesníctva, rybolovu a stavebníctva bol prílev investícií minimálny.

Tabuľka 7 – Toky PZI podľa sektorov, 2012

Sektor	PZI v mil. MYR
Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov	318
Ťažba a dobývanie	9 628
Výroba	13 104
Stavebníctvo	208
Služby	7 858
Spolu	31 116

Zdroj: Vlastné spracovanie podľa Department of Statistics, Malaysia – The Malaysian Economy in Brief, 2014, dostupné na: http://www.statistics.gov.my/portal/download_Economics/files/EMSL/2014/EMSL_JAN2014.pdf

2. Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Malajzia je jedna z najúspešnejších novoinustrializovaných ekonomík juhovýchodnej Ázie a jej úspešná transformácia môže byť pozitívnym príkladom pre ďalšie rozvojové krajiny sveta. Kým pred zhruba 50 rokmi bolo ťažiskom jej ekonomiky poľnohospodárstvo, dnes má vedúcu úlohu priemysel a o 50 rokov to môže byť sektor služieb. Prínos jednotlivých sektorov pre hospodárstvo pritom nebol počas obdobia vývoja konštantný.

Hlavným cieľom diplomovej práce Analýza vybraných aspektov ekonomiky Malajzie je poskytnúť ucelený pohľad na jednotlivé hospodárske sektory Malajzie a zhodnotiť tie faktory, ktoré najviac pôsobia na jej budúci hospodársky rozvoj a postavenie vo svetovom hospodárstve.

K dosiahnutiu hlavného cieľa sme si stanovili tieto čiastkové ciele:

- Predstaviť hospodárstvo Malajzie od jej prvopočiatkov, cez jej obdivuhodný vývoj až po súčasnosť.
- Zhodnotiť najdôležitejšie ekonomické ukazovatele, ich vývojové trendy a načrtnúť perspektívy do budúcnosti.
- Preskúmať najvýznamnejšie sektory hospodárstva, ktorými sú poľnohospodárstvo a priemysel a zhodnotiť ich vplyv na ekonomické postavenie a budúce smerovanie krajiny.

Pri písaní práce sme vychádzali výlučne so sekundárných zdrojov, a to knižných a najmä internetových. Hlavným zdrojom pri zostavovaní praktickej časti boli oficiálne štatistické údaje získané zo Štatistického úradu Malajzie, ktoré svojou aktuálnosťou boli pre nás veľkým prínosom. Na dosiahnutie hlavného cieľa ako aj čiastkových cieľov sme použili nasledujúce metódy:

Analýza

Pomocou analýzy sme rozčlenili celok (v našom prípade hospodárstvo Malajzie) na jednotlivé časti (sektory), čo umožnilo hlbšie poznanie a skúmanie jeho jednotlivých prvkov, vzťahov medzi nimi a tým pádom lepšie pochopenie celku. Takisto v rámci jednotlivých sektorov sme na základe analýzy vedeli preskúmať čiastkové odvetvia a aspekty.

Syntéza

Prostredníctvom metódy syntézy sme skúmaním jednotlivých čiastkových javov a aspektov spojili informácie získané pomocou analýzy do záveru, ktorý je prezentovaný v závere diplomovej práce.

Komparácia

Komparáciu (alebo porovnávanie) sme použili na skúmanie rozdielnych a rovnakých znakov pri určitom jave. V práci sa venujeme vývojovým tendenciám určitých ukazovateľov a porovnávame ich hodnoty v časovom horizonte.

Dedukcia

Táto metóda, ktorá vychádza zo všeobecných javov a vzťahuje ich na jednotlivé časti celku bola využitá v prípade všeobecného zhodnotenia vývoja rozvojových krajín a aplikácie poznatkov na konkrétny prípad Malajzie.

3. Výsledky práce a diskusia

3.1 Charakteristika jednotlivých sektorov hospodárstva Malajzie a ich význam pre ekonomický rozvoj

Hospodárstvo Malajzie je v súčasnosti charakteristické zameraním na priemyselný sektor, so stále vysokým zastúpením primárneho sektora a rozvíjajúcim sa sektorom služieb. Práve terciárny sektor je ten, ktorému sa pripisuje veľká úloha v budúcom vývoji ekonomiky. V súčasnosti tvorí vyše 50% vytvoreného HDP, čo je v porovnaní s väčšinou rozvojových krajín viac, no vyspelé krajiny dosahujú podiel služieb aj o desiatky % viac.

Tabuľka 8 – Vývoj HDP a podiel jednotlivých sektorov na HDP 1970 - 2012

	1970	1980	1990	2000	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
HDP v mil. MYR v bežných cenách	11,8	44,5	105,9	356,4	573,9	610,1	639,565	629,9	676,7	711,4	751,5
Poľnohospodárstvo (%)	28,8	22,9	16,3	8,6	8,3	7,9	7,8	7,9	7,6	7,6	7,3
Priemysel (%)	25,2	34,3	37,5	45,4	43,2	42,0	40,0	37,8	38,2	37,1	36,8
Služby (%)	42,6	40,1	46,8	49,3	47,5	49,2	50,9	53,5	53,2	54,1	54,6

Zdroj: Department of Statistics, Malaysia - Selected Agricultural Indicators 2013, dostupné na: <http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf>

Tabuľka 8 uvádza vývoj HDP Malajzie a podiel jednotlivých sektorov ekonomiky na jeho tvorbe od roku 1970 až po súčasnosť. Rast HDP krajiny bol zaznamenaný prakticky počas celého uvádzaného obdobia, s výnimkou roku 2009, počas ktorého prebiehala globálna finančná a hospodárska kríza. V spomínanom roku došlo k poklesu HDP z 639,6 mil. MYR v roku 2008 na 629,9 mil. MYR, t.j. o približne 1,5%. Malajzia, podobne ako všetky krajiny v regióne juhovýchodnej Ázie, zaznamenala dopad poklesu dopytu na svetových trhoch, dôsledkom čoho klesol jej export, následne objem výroby a miera zamestnanosti. Keďže ide o veľmi otvorenú ekonomiku, ktorej objem obchodu je dvakrát taký veľký ako HDP, o to zraniteľnejšia sa ukázala v období recesie a dopady pocítila podobne ako zvyšok sveta. Dokázala sa však rýchlo zotaviť z nepriaznivého vývoja a v pomerne krátkom období sa jej podarilo dostať sa opäť do kladných čísel. Už v druhom štvrtroku 2009 nastal obrat k lepším výsledkom, ktorý pokračoval aj v ďalšom období. Malajzijská vláda okamžite zaviedla opatrenia zamerané na stabilizáciu ekonomiky. V prvom rade bolo cieľom zaviesť opatrenia na liberalizáciu investícií, ktoré sú zdrojom rozvoja ekonomiky a kladie sa na ne veľký dôraz.

Pre zahraničných investorov bolo liberalizovaných 27 subsektorov, vzhľadom na nedostatok skúseností a domácich investícií v nich. Išlo napr. o počítačové služby, zdravotné a sociálne služby, cestovný ruch, doprava, obchodné služby a iné.⁵¹ Liberalizácia prebehla aj vo finančnom sektore. K obnove hospodárstva prispeli aj stimulačné balíčky v objeme spolu približne 19,03 mld. USD, čo predstavovalo 9% HDP⁵². Tým sa Malajzia zaradila medzi krajiny s najvyššími finančnými stimulmi prijatými na prekonanie krízy. Cieľom štátu bolo stimulovať domáci dopyt vzhľadom na klesajúci export.

Z tabuľky 8 vidíme, že kým v roku 1970 bol podiel poľnohospodárstva na HDP takmer 30%, tento percentuálny údaj sa postupne zmenšoval a v súčasnosti sa poľnohospodárstvo podieľa 7,3%-ami na celkovom HDP krajiny, t.j. za uvádzané obdobie klesol jeho podiel na HDP o zhruba 75%. Pokles jeho podielu bol v miernom tempe, prudkejší pád bol zaznamenaný v 80. rokoch, kedy sa ekonomika Malajzie začala výraznejšie rozvíjať a začala sa zameriavať viac na zvyšné dva sektory hospodárstva. Priemysel, na rozdiel od poľnohospodárstva prešiel nerovnomerným vývojom. Podielu 25,2% na HDP v roku 1970 si do roku 2000 takmer zdvojnásobil (45,4%), následne sa však začal dostávať do úzadia a mierne klesať. V roku 2012 tvoril jeho podiel na HDP 36,8%. Sektor služieb zaznamenal pozitívny, i keď mierny vývoj v sledovanom období. Kým v roku 1970 tvoril jeho podiel na HDP 42,6%, v súčasnosti je to 54,6% a s najväčšou pravdepodobnosťou bude ich význam naďalej rásť.

3.2 Poľnohospodárstvo

Poloha a podnebie Malajzie vytvárajú veľmi dobré podmienky na rozvoj poľnohospodárstva, možnosti v tomto sektore sú prakticky takmer bezhraničné, krajina je vhodná na pestovanie rôznych druhov plodín, ako aj exotického ovocia. Umiestnenie na polostrove v juhovýchodnej časti Ázie je navyše charakteristické malými, resp. žiadnymi výskytmi hurikánov a suchôt. Malajzia sa nachádza v oblasti s vlhkou tropickou klímou, s častým výskytom zrážok (vyše 2500 mm ročne), priemernými dennými teplotami okolo 21-32 °C a vlhkosťou približne 85%.

⁵¹ Forbes. *Malaysia: A Safe Harbor in the Storm - An Interview with Dato' Sri Mohd Najib Bin Tun Haji Abdul Razak, Prime Minister of Malaysia*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.forbescustom.com/EconomicDevelopmentPgs/MalaysiaSafeHarborP1.html>>

⁵² tamtiež

Približne štyri pätiny Malajského polostrova a časť východnej časti krajiny sú pokryté lesmi a močiarmi⁵³. Poľnohospodársky významná oblasť je tá, ktorá sa nachádza medzi pobrežím a zalesneným hornatým vnútrozemím; tu sa nachádzajú kaučukové a palmové plantáže, ktoré majú pre poľnohospodárstvo najväčší význam. Väčšinu poľnohospodárskych plantáží založili a pestovanie mnohých poľnohospodárskych plodín na konci 19. a začiatkom 20. storočia zaviedli Briti, ktorí si uvedomili potenciál malajzijskej poľnohospodárskej produkcie a začali ju využívať vo svoj prospech.

Sektor poľnohospodárstva sa podieľa 7,3 percentami na tvorbe HDP Malajzie a zamestnáva 12,6 %⁵⁴ malajzijského obyvateľstva. Najvýznamnejším poľnohospodárskym odvetvím je produkcia palmového oleja, kaučuku a kokosu. Z celkovej poľnohospodárskej využiteľnej pôdy tvoria kaučukové (1,8 mil. ha), palmové (2,8 mil. ha) a kokosové (1 mil. ha) plantáže spolu 60%⁵⁵. Tieto komodity tvoria aj podstatnú časť malajzijského exportu, ktorý je pre ekonomiku kľúčový. Dôležitou poľnohospodárskou komoditou ostáva aj ryža, Malajzia však v skutočnosti nie je v pestovaní tejto plodiny sebestačná, pre domáci trh dokáže s produkciou 1,6 mil. t. ročne zabezpečiť len zhruba 70% dopytu⁵⁶. Ostatnú časť ryže musí dovážať, najmä zo susedného Thajska a Vietnamu.

Azda najdôležitejšou komoditou pre hospodárstvo je palmový olej, ktorého pestovanie výrazne prispieva k rozvoju nielen poľnohospodárstva ako takého, ale aj celej ekonomiky Malajzie. Vo výrobe tejto komodity a jej exporte za zaraďuje Malajzia medzi popredných hráčov na trhu. Spomedzi poľnohospodárskych plodín tvorí práve palmový olej najväčšiu exportnú položku (10,4% exportu). Rozšírené je aj pestovanie ovocia (najmä banánov, ananásu), pre ktoré je vyčlenených vyše 163 000 ha ovocných sádov. Približne 34% z toho tvorí durian, ďalší významný druh ovocia.⁵⁷

⁵³ FAO. *Country Profiles: Malaysia*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.fao.org/ag/AGP/AGPC/doc/Counprof/Malaysia/Malaysia.htm>>

⁵⁴ Department of Statistics Malaysia. *Selected Agricultural Indicators 2013*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf>

⁵⁵ FAO. *Country Profiles: Malaysia*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.fao.org/ag/AGP/AGPC/doc/Counprof/Malaysia/Malaysia.htm>>

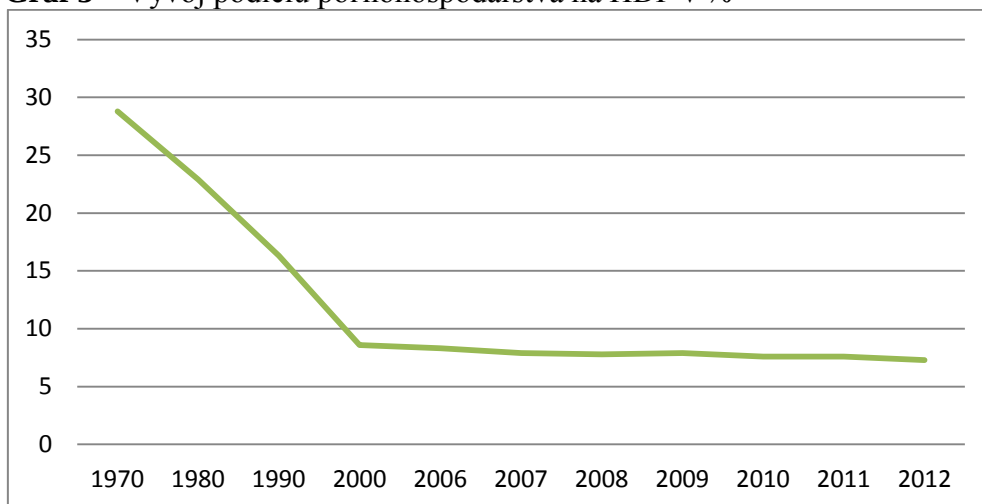
⁵⁶ Federation of Malaysian Consumers Associations. *Food crisis in Southeast Asia: The political-economic impact of the rise of commodity prices*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://asiadhr.org/wordpress/wp-content/uploads/2008/07/fomca-food-crisis-in-sea-forum-marimuthu-nadason.pdf>>

⁵⁷ ázijské tropické ovocie so silným zápachom, ale lahodnou chuťou

3.2.1 Prínos poľnohospodárstva pre HDP

Ako uvádza graf 3, poľnohospodársky sektor zaznamenal mierny, ale viac-menej konštantný pokles čo sa týka podielu na tvorbe HDP. Kým v roku 1970 vytváral takmer tretinu HDP (28,8%), v súčasnosti (údaj z roku 2012) tento ukazovateľ poklesol na 7,3%.

Graf 3 – Vývoj podielu poľnohospodárstva na HDP v %

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Department of Statistics Malaysia. *Selected Agricultural Indicators 2013*, dostupné na:

<http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf>

V chudobnejších regiónoch krajiny môže byť ale tento podiel stále pomerne vysoký, napr. v štátoch Perlis a Sabah je podiel poľnohospodárstva na HDP okolo 25-30%⁵⁸. Primárny sektor prešiel úpadkom na úkor priemyslu a hlavne služieb, ktoré boli označené za hlavný cieľ rozvoja, s ohľadom na cieľ ekonomiky dosiahnuť status vyspelej krajiny. K najvyšším prepadom došlo v 80. rokoch, kedy sa malajzijská ekonomika začala naplno rozvíjať.

Odvetvie poľnohospodárstva je v Malajzii pomerne rôznorodé, vďaka vyhovujúcej klíme a prírodným podmienkam má krajina prakticky nekonečné možnosti pestovania rôznych druhov plodín a chovania širokej palety živočíšnych druhov. Z rastlinnej výroby je veľmi významná produkcia palmového oleja, ryže, kaučuku a taktiež ovocia a zeleniny. Živočíšna výroba je zastúpená v menšej miere, tú tvorí najmä hydina, ošípané, alebo hovädzí dobytok.

⁵⁸JALA, I. *Agriculture is a sector that is still important to Malaysia's economy*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.thestar.com.my/Business/Business-News/2013/09/30/Agriculture-is-a-sector-that-is-still-important-to-Malaysias-economy/>>

Tabuľka 9 – Podiel jednotlivých odvetví poľnohospodárstva na celkovom HDP poľnohospodárstva v stálych cenách (v%)

	2008	2009	2010	2011	2012
Palmový olej	37,4	37,3	35,3	37,0	36,5
Rybolov	13,4	14,3	15,0	14,3	14,4
z toho: morský rybolov	9,0	9,3	9,5	9,2	9,2
vodné hospodárstvo	4,4	5,0	5,4	5,1	5,2
Živočišna výroba	9,0	9,7	10,4	10,8	11,7
z toho: Hydina	5,2	5,7	6,3	6,6	7,3
Dobytok	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4
iné živočíchy	2,6	2,7	2,8	2,8	3,0
Lesníctvo a ťažba dreva	15,0	14,3	13,5	11,9	11,0
Kaučuk	10,4	8,3	8,8	8,8	8,2
Zelenina	5,5	6,1	7,0	7,2	8,0
Food crops	3,0	3,2	3,2	3,1	3,1
Ryža	2,1	2,2	2,2	2,2	2,2
Iné	0,8	1,0	0,9	0,8	0,8

Zdroj: Department of Statistics Malaysia, Selected Agricultural Indicators Malaysia 2013, dostupné na: http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf

Najvýznamnejšie sa z poľnohospodárskych odvetví na tvorbe HDP podieľa palmový olej, ktorý vytvára až vyše tretinu (36,5%) vyprodukovaného poľnohospodárskeho produktu. Jeho zastúpenie na HDP sa vyvíjalo pomerne rovnomerne počas celého sledovaného obdobia 2008-2012. Druhým najpodstatnejším odvetvím z poľnohospodárskych je rybolov, ktorého podiel na HDP poľnohospodárstva bol v roku 2012 14,4%. Prevažné zastúpenie v rybolove má morský rybolov, menej zastúpené je vodné hospodárstvo. Tretím sektorom v poradí je živočišna výroba ako celok, zastúpená 11,7%-ami. Najväčšiu časť vytvoreného HDP zo živočišnej výroby predstavuje hydinová produkcia (7,3%). Lesníctvo a ťažba dreva vytvárajú 11% poľnohospodárskeho produktu. Až 59,5% územia Malajzie pokrývajú lesy, aj keď v minulosti bolo takmer celé územie zalesnené. Len počas 20 rokov medzi rokmi 1983-2003 došlo k redukcii 4,9 milióna hektára lesov⁵⁹, čo je približne štvornásobok územia Singapuru. Znamená to zhruba 250 000 hektárov lesa zničených ročne. Okrem deforestácie je problémom

⁵⁹ WWF-Malaysia. *Forests*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: http://www.wwf.org.my/about_wwf/what_we_do/forests_main/

Malajzie aj pretrvávajúce neudržateľné vyrubovanie lesov, nelegálna ťažba a zasahovanie do lesov.

3.2.2 Význam poľnohospodárstva pre zamestnanosť

Tabuľka 10 – Vývoj zamestnanosti v sektore poľnohospodárstva, 1982-2012

	1982	1990	2000	2008	2009	2010	2011	2012
Počet obyvateľov v mil.	14,6	18,1	23,5	27,6	28,1	28,6	29,1	29,5
Počet zamestnaných v mil.	5,2	6,7	9,2	10,7	10,9	11,9	12,3	12,7
Počet zamestnaných v poľnohospodárstve v mil.	1,6	1,7	1,5	1,5	1,5	1,6	1,4	1,6
Miera zamestnanosti v poľnohospodárstve v %	31,2	26,0	16,7	14,0	13,4	13,6	11,5	12,6

Zdroj: Department of Statistics, Malaysia - Selected Agricultural Indicators 2013, dostupné na: <http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf>

Podobne ako podiel poľnohospodárstva na HDP, aj jeho podiel na zamestnanosti má klesajúcu tendenciu, aj keď stále je veľký počet zamestnaných v poľnohospodárskom sektore. Od roku 1982, kedy pracovalo 1,6 mil. zo 14,6 mil. obyvateľov v sektore poľnohospodárstva, čo predstavovalo 31,2%, sa tento percentuálny podiel každým rokom znižoval a v súčasnosti (údaj z roku 2012) je v poľnohospodárstve zamestnaných 12,6% obyvateľstva Malajzie. V absolútnom vyjadrení to ale predstavuje skupinu 1,6 mil. obyvateľov, t.j. takmer rovnakú hodnotu ako v 80. rokoch. Do budúcnosti sa očakáva ďalší pokles ukazovateľa zamestnanosti v poľnohospodárstve, v prospech sektora priemyslu a najmä služieb.

Aj keď sa poľnohospodárstvu pripisuje čoraz menší význam v ekonomike, stále si vyžaduje pozornosť, práve z dôvodu vysokého počtu obyvateľov zamestnaných v ňom. Ekonomika si prostredníctvom poľnohospodárstva zabezpečuje potravinovú bezpečnosť a prísun životu dôležitých potravín, najmä ryže, ktorej má Malajzia napriek vysokému objemu produkcie stále nedostatok, ktorý musí vykryť dovozom z ostatných krajín.

Problémom poľnohospodárstva je nedostatočný záujem mladých ľudí o zamestnanie v tomto sektore. Vyše 66% zamestnancov v sektore poľnohospodárstva je vo veku 50 rokov a viac⁶⁰, vo veku 15-40 rokov je to dokonca iba niečo vyše 25%⁶¹ – mládež jednoducho nemá

⁶⁰JALA, I. *Agriculture is a sector that is still important to Malaysia's economy*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.thestar.com.my/Business/Business-News/2013/09/30/Agriculture-is-a-sector-that-is-still-important-to-Malaysias-economy/>>

záujem byť súčasťou tohto sektoru. Prevláda názor, že ide o náročnú robotu s nedostatočným ohodnotením, neistou budúcnosťou a mladý človek si preto radšej hľadá uplatnenie niekde inde. Tento problém bol jednou z tém aj na stretnutí generálneho riaditeľa FAO⁶² Joseho Graziana de Silvu a malajzijského ministra poľnohospodárstva Sri Ismail Yaakob-a v marci 2014. Stretnutie sa uskutočnilo aj vzhľadom na to, že tento rok predsedá Malajzia stretnutiam ministrov poľnohospodárstva a lesníctva ASEAN-u. Jedným z kľúčových tém bol okrem nezájmu mladých o poľnohospodárstvo aj problém šetrenia potravín a zvýšenie efektivity v poľnohospodárstve.

3.2.3 Význam poľnohospodárstva pre zahraničný obchod

Malajzia nespotrebovávajú všetku svoju vyprodukovanú poľnohospodársku produkciu, veľká časť je určená pre zahraničné trhy. Vzhľadom na vysoký objem produkcie agrárneho sektora a na veľkú otvorenosť malajzijskej ekonomiky je krajina predurčená na vývoz svojich hlavných poľnohospodárskych komodít, ktoré sa stretávajú na svetových trhoch s vysokým dopytom.

Tabuľka 11 – Vývoj zahraničného obchodu poľnohospodárskej produkcie, 2008-2012 (v mil. MYR)

	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Celkový Export	604 300	663 014	552 518	638 822	697 862	702 188
Celkový Import	502 045	519 804	434 670	528 828	573 626	607 357
Obchodná bilancia	102 225	143 209	117 848	109 994	124 236	94 831
Export - poľnohospodárstvo	85 096	108 686	86 858	106 099	133 872	119 753
Podiel na celkovom exporte (%)	14,1	16,4	15,7	16,6	19,2	17,1
Import - poľnohospodárstvo	47 248	58 996	54 190	64 580	77 573	19 159
Podiel na celkovom importe (%)	9,4	11,3	12,5	12,2	13,5	13,0
Obchodná bilancia poľnohospodárstva	37 847	49 690	32 669	41 519	56 299	40 594

Zdroj: Department of Statistics Malaysia. *Selected Agricultural Indicators Malaysia 2013*, dostupné na: <http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf>

V tabuľke 11 vidíme vývoj zahraničného obchodu Malajzie a zahraničného obchodu s poľnohospodárskymi produktmi v období rokov 2008-2012. Celkový export v roku 2012 dosiahol v hodnotovom vyjadrení 702,2 mld. MYR, kým import bol v hodnote 607,4 mld.

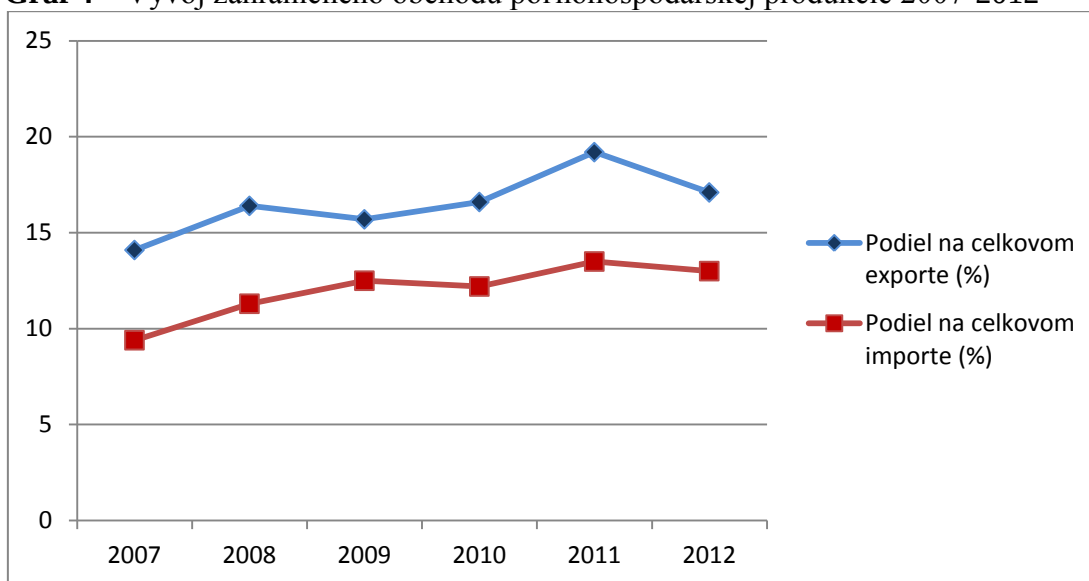
⁶¹ ABDULLAH A. 2013. *Factors That Influence the Interest of Youths in Agricultural Entrepreneurship*. In International Journal of Business and Social Science [online]. 2013, Vol 4 No 3 [cit. 2014-02-23]. Dostupné na: <http://ijbssnet.com/journals/Vol_4_No_3_March_2013/31.pdf>

⁶² Food and Agriculture Organization of the United Nations - Organizácia OSN pre výživu a poľnohospodárstvo

MYR. Malajzijská ekonomika teda dosiahla prebytok obchodnej bilancie. V skutočnosti dosahuje neustále aktívnu bilanciu, a to už od roku 1997, kedy prebiehala v regióne hospodárska kríza⁶³.

Vývoz poľnohospodárskych produktov predstavoval v roku 2012 v hodnotovom vyjadrení 119,8 mld. MYR, čo bolo 17,1% z celkového exportu. Ak sa pozrieme na vývoj podielu poľnohospodárstva na exporte krajiny, vidíme pomerne rovnomerný trend vývoja, keď sa po miernom poklese v roku 2009 podiel agrosektora v roku 2010 opäť dostal nad hranicu 16 % celkového vývozu a v roku 2011 sa dokonca priblížil k 20%, keď dosiahol 19,2%. Podobne ako vývoz, aj dovoz produktov poľnohospodárskeho sektora sa vyvíjal pomerne rovnomerne, až do roku 2012, kedy klesol v hodnotovom vyjadrení zo 77,6 mld. MYR na 19,2 mld. MYR, čo predstavovalo približne 75 %-ný pokles. Podiel poľnohospodárskych produktov na celkovom dovoze Malajzie predstavoval 13,0%, o 0,5% menej ako v predošlom roku. Podiel vývozu agro-produktov na celkovom dovoze sa vyvíjal z dlhodobého hľadiska rastúcim tempom. Graf 4 znázorňuje vývoj exportu a importu agro-produktov v sledovanom období.

Graf 4 – Vývoj zahraničného obchodu poľnohospodárskej produkcie 2007-2012

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Department of Statistics Malaysia. *Selected Agricultural Indicators Malaysia 2013*, dostupné na:

<http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf>

⁶³ Trading Economics. *Malaysia Balance of Trade*, [online]. [cit. 2014-02-23]. Dostupné na: <<http://www.tradingeconomics.com/malaysia/balance-of-trade>>

3.2.4 Význam palmového oleja pre ekonomiku Malajzie

Ako uvádza tabuľka 9, palmový olej je hlavnou komoditou, ktorá sa podieľa na tvorbe HDP poľnohospodárstva Malajzie, s podielom 36,5% (v roku 2012) ho možno označiť za strategicky najvýznamnejšiu komoditu pre ekonomiku krajiny.

História priemyslu palmového oleja v Malajzii sa datuje do konca 19. storočia. V ázijskej krajine bola prvýkrát palma olejná (lat. *Elaeis gineensis*⁶⁴) predstavená Britmi⁶⁵ ako druh okrasnej rastliny v roku 1875⁶⁶ a odvtedy sa prakticky až dodnes podieľa významným spôsobom na hospodárskom rozvoji a výrazne prispieva k tvorbe HDP krajiny. Ako okrasná rastlina sa palma stretla s pozitívnym ohlasom, preto bolo v neskorších rokoch privezených viac semien tejto rastliny. Vysádzali sa po okrajoch ciest, bohatší obyvatelia si nimi zdobili záhrady a stali sa čoraz populárnejšími. Miestni farmári však, našťastie, onedlho objavili olej nachádzajúci sa v jej plode a mohol sa začať rozmáhať palmový priemysel.

V roku 1917 bola vytvorená prvá palmová plantáž na komerčné účely v štáte Selangor, ktorá sa stala základom pre ďalší rozvoj palmového priemyslu v krajine. O niekoľko desaťročí neskôr, v 60. rokoch 20. storočia už rozvoj palmovej výroby napredoval rýchlym tempom a systém drobného roľníctva sa stal základom stratégie hospodárskeho rozvoja Malajzie. Priemysel výroby palmového oleja bol v prioritnom záujme vládnej politiky, ktorá sa snažila o diverzifikáciu ekonomiky a o zníženie závislosti na produkcii kaučuku a cínu, ktoré boli v tom čase hlavnými nositeľmi ekonomiky. Taktiež bolo jednou z priorít štátu znížiť úroveň chudoby a jedným z prostriedkov na dosiahnutie bolo aj zameranie sa na odvetvie palmového oleja ako zdroj pracovných miest pre nezamestnané obyvateľstvo. Rafinácia surového palmového oleja sa začala začiatkom 70. rokov ako reakcia na potrebu zvyšovania industrializácie v krajine. Postupným vznikom čoraz viacerých rafinérií bola zavedená široká škála spracovaných produktov palmového oleja.

Na jednej strane je produkcia malajzijského palmového oleja dnes súčasťou svetovej potravinovej bezpečnosti, na strane druhej prispieva ako hlavné odvetvie poľnohospodárstva k dosiahnutiu strategického cieľa Malajzie – stať sa do roku 2020 vysokoprijmovou priemyselnou ekonomikou.

V súčasnosti je v odvetví výroby palmového oleja zamestnaných vyše 600 000 obyvateľov, s potenciálom zvýšiť počet zamestnancov o ďalších 60 000 v sektore biomasy a

⁶⁴ *Elaeis gineensis* pochádza z juhozápadnej časti Afriky

⁶⁵ Príslahovalci z Veľkej Británie priniesli na polostrov aj ďalšie poľnohospodárske plodiny, ako napr. kaučuk alebo kakaové bôby.

⁶⁶ Tradegroup. *History of oil*. [online]. [cit. 2014-02-23]. Dostupné na: <<http://www.tdg24.com/catalog/red-palm-oil/history-of-oil.html>>

d'alších príbuzných odvetviach. Je teda nepochybné, že tento sektor je pre ekonomiku v súčasnosti, ale aj do budúcnosti veľmi kľúčový.

Budúcnosťou malajzijského palmového oleja (a vo svete všeobecne) je aj jeho využitie na výrobu biopaliva. Vzniká tým však rozpor medzi využitím palmového oleja v potravinárstve, na zabezpečenie potravinovej bezpečnosti a na výrobu palív na druhej strane. Podľa „Renewable and Sustainable Energy Reviews“ je palmový olej udržateľným zdrojom pre oba druhy využitia a biopalivá nie sú hrozbou pre potravinárske využitie tejto komodity. Malajzia zaviedla v roku 2006 „National Biofuel Policy“ s cieľom propagácie využitia, exportu a výskumu biopalív získaných z palmového oleja. Súčasťou tejto politiky bolo zavedenie tzv. „B5 mandátu“ v niektorých regiónoch krajiny. Tento B5 mandát ustanovuje povinnosť, aby všetky palivá v určených regiónoch obsahovali aspoň 5% biopaliva získaného z palmového oleja. V júli roku 2014 sa plánuje rozšírenie uplatnenia na celú krajinu. Malo by to znamenať použitie 500 000 ton palmového metyl esteru⁶⁷. Do budúcnosti sa predpokladá navýšenie tohto podielu na 10%⁶⁸. Narastajúce ceny palmového oleja a klesajúce ceny fosílnych palív však odvtedy spochybnili budúcnosť biopalív vyrobených na základe palmového oleja vyhliadky na toto odvetvie sú v súčasnosti veľmi neisté.

3.2.5 Postavenie Malajzie na svetovom trhu palmového oleja

Globálny trh palmového oleja patrí prakticky dvom krajinám, a to Malajzii a Indonézii. Tieto ázijské susedné krajiny sa podieľajú takmer 90% percentami na celosvetovej produkcii a exporte tejto komodity. Zo svetovej produkcie palmového oleja patrí Malajzii v súčasnosti obdivuhodných 39% a na globálnom exporte tejto komodity sa podieľa ešte vyšším percentuálnym podielom, a to 44%⁶⁹.

⁶⁷ Bloomberg. 2014. *Malaysia's Plans to Boost Biofuel to Help Palm, Embas Says*. [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <<http://www.bloomberg.com/news/2014-03-03/malaysia-s-plans-to-boost-biofuel-to-help-palm-price-embas-says.html>>

⁶⁸ Chin, M. 2011. *Biofuels in Malaysia: An analysis of the legal and institutional framework*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://www.cifor.org/publications/pdf_files/WPapers/WP64CIFOR.pdf>

⁶⁹ Malaysian Palm Oil Council. *Malaysian Palm Oil Industry*. [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://mpoc.org.my/Malaysian_Palm_Oil_Industry.aspx>

Tabuľka 12 – Najväčší producenti palmového oleja v tis. ton

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Indonézia	16 600	18 000	20 500	22 000	23 600	26 200	28 500
Malajzia	15 259	17 567	17 259	17 763	18 211	18 202	19 321
Thajsko	1 170	1 050	1 540	1 287	1 832	1 892	2 000
Kolumbia	755	780	795	805	753	945	974
Nigéria	810	820	850	850	850	850	910
Ostatné	2 704	2 803	2 997	3 336	3 486	3 862	4 065
Spolu	37 329	41 020	43 941	46 041	48 732	51 951	55 770

Zdroj: United States Department of Agriculture. 2014. *Oilseeds: World Market and Trade*, dostupné na: <<http://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/oilseeds.pdf>>

Tabuľka 12 uvádza prehľad produkcie palmového oleja piatich najvýznamnejších producentov vo svete. Z rebríčka je jasne vidieť dominanciu krajín juhovýchodnej Ázie - Indonézie a Malajzie, ktoré produkujú v súčasnosti najviac palmového oleja na svete a spolu tvoria takmer úplný celosvetový objem produkcie (spolu 85%). Za povšimnutie stojí pozícia ďalších významných producentov, ako sú Thajsko, Kolumbia, alebo Nigéria. Tieto krajiny vykazujú ročnú produkciu rádovo v priemere 20-krát nižšiu ako Indonézia alebo Malajzia (tretie Thajsko vykazuje produkciu 2,0 mil. t ročne, čo predstavuje iba 7% objemu produkcie prvej Indonézie). Vo všeobecnosti prevažuje na trhu s palmovým olejom pozitívny vývojový trend, z hľadiska množstva vyprodukovanej komodity, to znamená každý rok dosahujú krajiny v porovnaní s predošlým rokom vyšší objem vyprodukovaného palmového oleja.

Trh s palmovým olejom nebol významnejšie zasiahnutý ani globálnou finančnou a hospodárskou krízou v rokoch 2008 a 2009, kedy v celkovom objeme produkcie palmového oleja nebol zaznamenaný pokles. K zníženiu výroby nedošlo ani u lídra na trhu, Indonézie, ktorá dokázala udržať pozitívny trend a produkcia sa každoročne zvyšovala aj v neistých rokoch. Čo sa týka Malajzie, tá zaznamenala iba mierny pokles v roku 2009, a to o 0,98%, čo možno považovať za zanedbateľný rozdiel. Nasledujúci rok sa dostala opäť do kladných čísel.

Palmový olej, podobne ako iné poľnohospodárske plodiny, bol v roku 2008 zasiahnutý svetovou potravinovou krízou⁷⁰, ktorá vytlačila ceny takmer všetkých poľnohospodárskych komodít. Cena palmového oleja stúpila na viac ako 1000 USD za tonu, z čoho pochopiteľne profitovali najväčší exportéri Indonézia a Malajzia. Pre odberateľov a spotrebiteľov to malo

⁷⁰ Nedostatok svetových zásob základných potravín. Svetové ceny obilnín vzrástli v krátkom čase o 100-300%, najviac boli zasiahnuté ryža, kukurica, pšenica. Potravinovú krízu v roku 2008 spôsobila kombinácia suchôt, podpora biopalív na úkor potravinového sektora, zväčšovanie štrukturálnych problémov svetového obchodu s agrárnymi komoditami (clá a iné exportné a importné obmedzenia).

na druhej strane negatívny dopad. Ku koncu roka 2008 cena palmového oleja opäť klesla, na takmer polovicu, ktorú sa jej podarilo udržať⁷¹.

Tabuľka 13 – Najväčší exportéri palmového oleja v tis. ton

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Indonézia	11 419	13 969	15 964	16 573	16 423	18 452	20 300
Malajzia	12 900	14 644	15 485	15 530	16 596	16 600	18 000
Papua-Nová Guinea	357	389	440	520	577	587	620
Thajsko	283	383	500	121	382	293	550
Benin	273	358	348	466	255	253	253
Ostatné	2 278	2 480	2 151	2 259	2 636	2 838	2 789
Spolu	27 561	32 176	34 616	35 469	36 869	39 023	42 649

Zdroj: United States Department of Agriculture, 2014. *Oilseeds: World Market and Trade*, dostupné na: <<http://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/oilseeds.pdf>>

Podobná dominancia dvoch krajín je aj v prípade exportu palmového oleja. Kým v jeho produkcii prevyšuje Indonézia Malajziu o takmer 50% (konkrétne za rok 2013 išlo o 47,7% viac vyrobeného palmového oleja v prípade Indonézie), pri exporte tejto komodity je podobnosť vykazovaných čísel veľmi podobná, s miernou prevahou Indonézie.

Je teda zrejmé, že produkcia a export palmového oleja zohráva pre Malajziu mimoriadne dôležitú rolu v uspokojovaní celosvetových potrieb tejto komodity a jej odvodených produktov. Vďaka rozsiahlemu výskumu a vývoji má okrem toho Malajzia potenciál stať sa lídrom na trhu aj v produkcii už spomínaných odvodených produktov, hlavne biopalív.

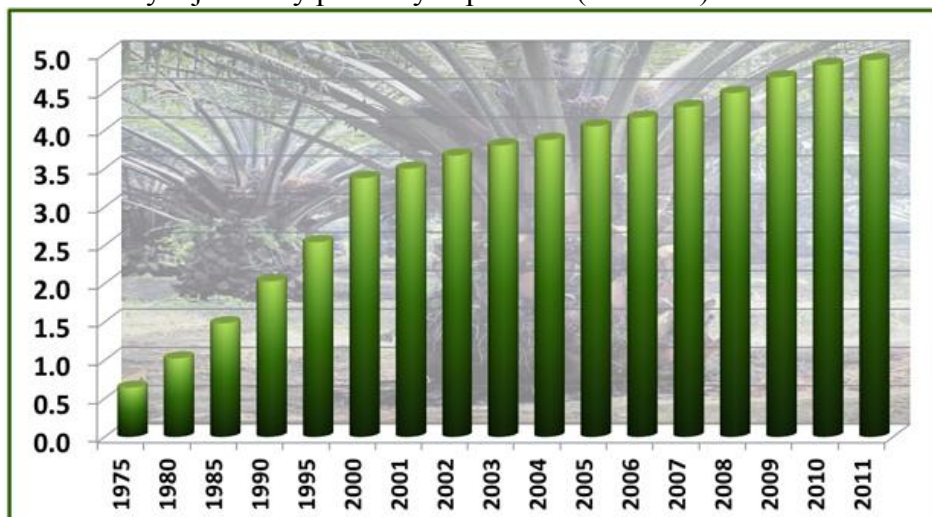
3.2.6 Využitie poľnohospodárskej pôdy na produkciu palmového oleja

Kým v roku 1975 bolo na území Malajzie niečo vyše 0,5 mil. hektárov palmových plantáží, do roku 2007 sa táto rozloha takmer stonásobila, na 4,3 mil. hektárov. V roku 2011 sa rozloha rozšírila na takmer 5 mil. hektárov, keď bola celková plocha plantáží v rozlohe 4.917 mil. hektárov⁷².

⁷¹ Worldwatch Institute. 2013. *Global Palm Oil Demand Fueling Deforestation*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <<http://www.worldwatch.org/node/6059>>

⁷² Palm Oil World. Malaysian Palm Oil Industry, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://www.palmoilworld.org/about_malaysian-industry.html>

Graf 5 – Vývoj rozlohy palmových plantáží (v mil. ha)

Zdroj: Palm Oil World. Malaysian Palm Oil Industry, Dostupné na:
<http://www.palmoilworld.org/about_malaysian-industry.html>

Významný pokrok sa dosiahol aj v posledných niekoľkých rokoch, kedy v období 2008-2012 sa medziročne zvyšovala obrábaná plocha v priemere 3,1%, z 4,5 mil. ha na 5,1 mil. ha (viď Tabuľka 14). Prevažnú časť tejto plochy tvoria pozemky, zvyšnú časť tvoria malé farmy určené na prenájom.

Tabuľka 14 – Vývoj rozlohy palmových plantáží 2008-2012 (v mil. ha)

	2008	2009	2010	2011	2012
Rozloha	4,49	4,69	4,85	5,00	5,08
Z toho pozemky	3,95	4,08	4,20	4,30	4,38
malé farmy	0,54	0,61	0,65	0,68	0,69

Zdroj: Department of Statistics Malaysia, Selected Agricultural Indicators Malaysia 2013, dostupné na:
<http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf>

Z jedného hektára palmovej plantáže sa získajú v priemere 4 tony palmového oleja, spolu s 0,5 t oleja z palmových jadier a 0,6 t palmovej múčky. Životnosť palmy olejnej je približne 25 rokov a úroda začína približne 30 mesiacov po zasadení.

Aj keď sa počas doterajších rokov vyvíjala expanzia palmových plantáží pomerne pozitívne, Malajzia čelí zastaveniu tejto expanzie, z dôvodu nemožnosti ďalšieho vytvárania plantáží. V minulosti získavala nové palmové plantáže predovšetkým na úkor iných, napr. kokosových alebo kaučukových. V budúcnosti však nebude priestor na získavanie nových

poľnohospodárskych plôch, preto bude potrebné zvyšovať najmä efektivitu využívania existujúcich plantáží a ich výnosnosť.⁷³

3.2.7 Zahraničný obchod s palmovým olejom

Palmový olej sa označuje za najviac obchodovaný druh oleja a Malajzia v ňom zastáva významné miesto. Zároveň patrí medzi najviac perspektívne komodity do budúcnosti, keď sa dopyt po ňom predpokladane do roku 2020 zdvojnásobí⁷⁴. Krajina produkuje palmový olej tak pre svoj domáci trh, ako aj na vývoz do zahraničia. Ako vidíme v tabuľke 13, je druhým najväčším exportérom tejto komodity, v tesnom závese za Indonéziou. Význam Malajzie je preto pre svetový trh a dopyt na svetovom trhu pomerne veľký a naopak, zahraničné trhy sú dôležité pre ekonomiku Malajzie, vzhľadom na to, že také množstvo vyprodukovaného palmového oleja, aké sa vytvorí, domáci trh nedokáže v úplnej miere absolvovať. Tabuľka 15 uvádza vývoj exportu a importu palmového oleja za obdobie 2008-2012.

Tabuľka 15 – Vývoj exportu a importu palmového oleja z Malajzie

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Export v mil. t	15,4	15,9	16,7	17,9	17,6	18,1
Import v mil. t	0,6	0,9	1,1	1,3	1,4	0,6

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Monthly Palm Oil Trade Statistics, Malaysian Palm Oil Council, dostupné na: <http://mpoc.org.my/monthly_sub_page.aspx?id=622d846a-b3dc-4df0-8bb1-0b949141edf2>

Ako sme predtým poukázali, produkcia palmového oleja je v Malajzii veľmi rozsiahla a práve preto má krajina veľké možnosti exportovania svojej produkcie na zahraničné trhy. Objem exportu sa v časovom slede vyvíja podobne ako produkcia, veľmi pozitívne, i keď nie veľmi rapídny rastom. V roku 2013 predstavoval export palmového oleja z Malajzie 18,1 mil. ton, čo bolo o 0,5 mil. ton viac ako v roku 2012. V roku 2012 navyše došlo k poklesu exportu, z predošlých 17,9 mil. ton v roku 2011 klesol vývoz na 17,6 mil. t. v tom istom roku ale na druhej strane stúpol dovoz palmového oleja o 0,1 mil. ton.

Čo sa týka importu, ten, pochopiteľne, nemá až také zastúpenie ako export, dováža sa len 0,6 mil. ton palmového oleja a kým od roku 2008-2012 narastal import tejto komodity, v roku 2013 bol zaznamenaný pokles importu o 0,8 ton.

⁷³ American Oil Chemists' Society. 2012. *Malaysia: economic transformation advances oil palm industry*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na:

<<http://www.aocs.org/Membership/FreeCover.cfm?itemnumber=18340>>

⁷⁴ United Nations Environment Programme. *Oil palm plantations: threats and opportunities for tropical ecosystem*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na:

<https://na.unep.net/geas/getUNEPPageWithArticleIDScript.php?article_id=73>

3.2.8 Obchodní partneri Malajzie s palmovým olejom

Ekonomika Malajzie zásobuje palmovým olejom prakticky celý svet, exportuje na všetky kontinenty. Najväčší objem obchodu prebieha v rámci regiónu Ázie, ale významná časť sa vyváža aj do Európy, alebo do Spojených štátov. V tabuľke 16 vidíme vývoj obchodu s palmovým olejom za jednotlivé štáty za obdobie 2008-2013.

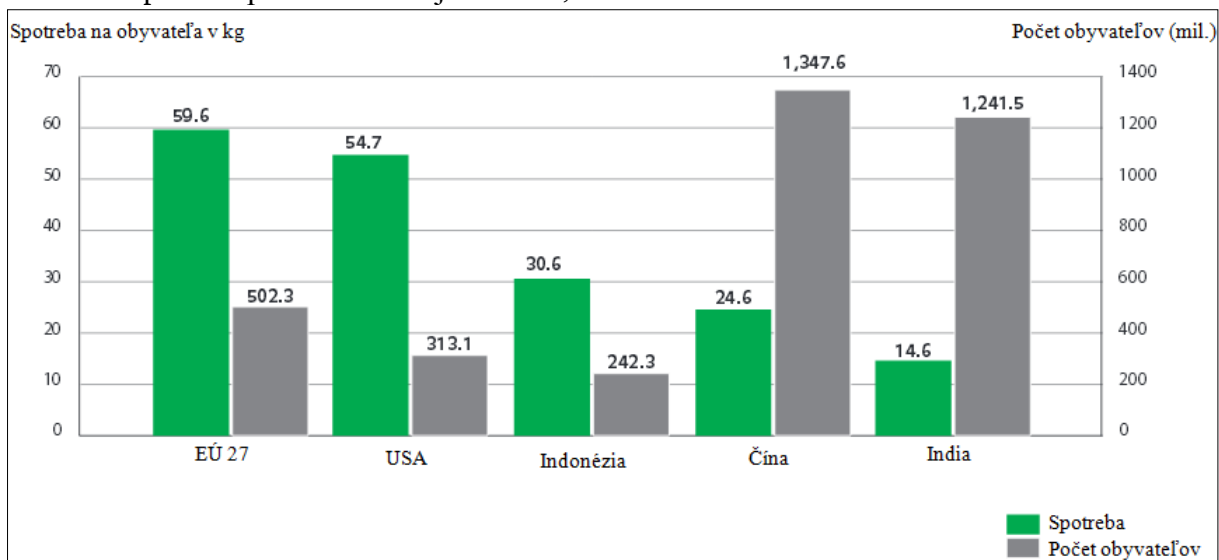
Tabuľka 16 – Najväčší importéri palmového oleja z Malajzie (v t.)

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Čína	3 794 494	4 032 429	3 483 779	3 982 128	3 502 057	3 699 638
EÚ	2 052 771	1 894 099	2 064 247	2 006 093	2 226 848	2 336 737
India	970 734	1 346 430	1 169 998	1 667 908	2 639 930	2 325 363
Pakistan	1 257 396	1 758 185	2 134 604	1 820 931	1 343 254	1 427 605
USA	1 047 668	859 401	1 028 048	1 054 997	1 029 427	1 012 135
Japonsko	547 468	538 878	551 614	541 439	559 449	501 152

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Monthly Palm Oil Trade Statistics, Malaysian Palm Oil Council, dostupné na: <http://mpoc.org.my/monthly_sub_page.aspx?id=622d846a-b3dc-4df0-8bb1-0b949141edf2>

Najväčším odberateľom palmového oleja z Malajzie je dlhodobo Čína, ktorá je zároveň najväčším svetovým konzumentom tejto komodity na obyvateľa. Za ňou v rebríčku konzumácie nasledujú EÚ, India a USA, ako naznačuje graf 6. Tieto štáty sú zároveň aj najväčšími odberateľmi malajzijského palmového oleja.

Graf 6 – Spotreba palmového oleja a tukov, 2011

Zdroj: Sime Darby, Palm Oil Facts & Figures, dostupné na: <http://www.simedarby.com/upload/Palm_Oil_Facts_and_Figures.pdf>

V tabuľke 16 vidíme jasnú dominanciu Číny v objeme odberu palmového oleja z Malajzie. Vrchol dovozu palmového oleja dosiahla v roku 2009, kedy bolo importovaných

vyše 4,032 ton palmového oleja. V roku 2010, aj dôsledkom globálnej hospodárskej krízy klesla táto hodnota na 3,5 t, čo predstavovalo približne 16%-ný pokles. O rok neskôr bol zaznamenaný opäť rast, a to o 14%. Za minulý rok dovezla z Malajzie 3,7 mil. t palmového oleja, čo predstavuje z celkového malajzijského exportu (18,1 mil. t) približne 20%.

Druhým najväčším odberateľom palmového je Európska Únia, ktorá za minulý rok dovezla z Malajzie približne 2,3 mil. ton tejto komodity. To predstavovalo 12,7%. Obchod s EÚ sa vyvíja takisto pozitívne, ročné prírastky sa pohybujú v posledných niekoľkých rokoch na úrovni 5-10%.

Tretie miesto v odberateľoch palmového oleja zastáva India, predošlého minulého roku si zhoršila pozíciu o jednu priečku, keď sa posunula za druhú EÚ. Jej dovoz z Malajzie predstavoval minulý rok v množstevnom vyjadrení 2,3 mil. t, čo zodpovedalo 12,7% celkového exportu Malajzie.

Na štvrtej priečke odberateľov malajzijského palmového oleja sa nachádza Pakistan, ktorý zo svojimi 1,4 mil. t importovaného palmového oleja tvorí 7,7% exportu Malajzie. Postavenie Pakistanu na svetovom trhu palmového oleja je špecifické, pretože napriek agrárnemu zameraniu nemá vytvorené podmienky na pestovania palmy olejnej. Je preto plne závislá na zahraničných trhoch, najmä na produktoch Malajzie. Snaží sa však o zmiernenie tejto závislosti a preto v súčasnosti pakistanská vláda rokuje s Malajziou o možnej spolupráci v oblasti zavedenia priemyslu palmového oleja v Pakistane. Malo by ísť o vytvorenie plantáží na rozlohe 16 tisíc árov⁷⁵. Malajzia so svojimi bohatými skúsenosťami v sektore a ako hlavný obchodný partner Pakistanu sa zdá pre krajinu najvhodnejším kandidátom na spoluprácu v tejto oblasti. O niečo menej palmového oleja ako Pakistan dovážajú z Malajzie USA, v roku 2013 išlo o 1,01 mil. t.

Z ukazovateľov je zrejmé, že pozícia Malajzie ako druhého najväčšieho svetového producenta a exportéra palmového oleja je pre svet, ale aj samotnú ekonomiku veľmi významná. Nepredpokladá sa výraznejšie ohrozenie tejto jej pozície, v budúcnosti bude svetový trh naďalej veľmi závislý od exportov dvoch ázijských producentov a exportérov (Indonézia a Malajzia). Preto by sa štátna politika mala zamerať na ďalší rozmach toho priemyslu a na zvýšenie efektivity v ňom.

⁷⁵ Mongabay. *Pakistan to launch palm oil industry with Malaysia's help*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <<http://news.mongabay.com/2014/0304-palm-oil-pakistan.html>>

3.3 Priemysel

Sektor priemyslu tvorí 36,8% celkového HDP krajiny (rok 2012) a je v ňom zamestnaných takmer 47% pracovnej sily. V súčasnosti je z troch ekonomických sektorov najvýznamnejší práve ten priemyselný, pričom sa podľa vzoru ekonomicky vyspelých krajín Malajzia snaží podporovať sektor služieb a rast ich podielu na celkovej výkonnosti ekonomiky. Stále však najväčší prínos pre ekonomiku prináša priemyselný sektor, najmä spracovateľský, ktorý je základom industrializácie rozvojových krajín a ich prechodu od výrobcu a vývozcu poľnohospodárskych produktov na priemyselne založené hospodárstvo. Malajzia začala etapu industrializácie v 70. rokoch 20. storočia, kedy sa štát najskôr snažil nahradiť import domácou výrobou a v neskoršom období rozvíjať domáci exportný potenciál orientovaný predovšetkým na priemyselné produkty. Ako prvý sa začal podporovať ľahký priemysel, ktorý je nenáročný na kvalifikovanú pracovnú silu, vyžaduje si kvantitu (ktorou Malajzia disponovala) a nie bezpodmienečne kvalitu. Začal sa rozmáhať textilný priemysel. Neskôr sa začal podporovať ťažký priemysel, ktorý je náročný na výrobný faktor kapitál. Ten sa vláda snažila získať zo zahraničia, cieľom bolo prilákať zahraničné investície na rozvoj domácej výroby. Štátna politika bola zameraná na vytvorenie čo najlepšieho možného prostredia pre zahraničných investorov, poskytnutím rôznych investičných stimulov a úľav. Po tom, čo sa do úzadia začalo dostávať poľnohospodárstvo a, naopak, priemysel sa dostal na pozitívnu vlnu, stúpol aj jeho podiel nielen na HDP krajiny, ale aj na vývoze.

V súčasnosti je v Malajzii stále najvýznamnejším hospodárskym sektorom priemysel, najmä z pohľadu zahraničnoobchodnej výmeny, nemá však také dominantné postavenie ako koncom 90. rokov, kedy tvorili priemyselné výrobky 80%⁷⁶ celkového exportu Malajzie.

Tabuľka 17 – Vývoj HDP a podiel jednotlivých sektorov na HDP

	1970	1980	1990	2000	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
HDP v mil. MYR v bežných cenách	11,8	44,5	105,9	356,4	573,9	610,1	639,6	629,9	676,7	711,4	751,5
Poľnohospodárstvo (%)	28,8	22,9	16,3	8,6	8,3	7,9	7,8	7,9	7,6	7,6	7,3
Priemysel ⁷⁷ (%)	25,2	34,3	37,5	45,4	43,2	42,0	40,0	37,8	38,2	37,1	36,8
Služby (%)	42,6	40,1	46,8	49,3	47,5	49,2	50,9	53,2	53,2	54,1	54,6

Zdroj: Department of Statistics, Malaysia - Selected Agricultural Indicators 2013, dostupné na: <http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf>

⁷⁶ Bank Negara Malaysia. 2011. *The Changing Structure of Malaysia's Exports*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://www.bnm.gov.my/files/publication/ar/en/2011/cp01_003_whitebox.pdf>

⁷⁷ vrátane stavebníctva

Tabuľka 17 uvádza vývoj podielu jednotlivých ekonomických sektorov na HDP Malajzie za obdobie rokov 1970-2012. Čo sa týka priemyslu, ten prešiel, podobne ako ostatné sektory, pomerne veľkými zmenami počas tohto obdobia. Kým v roku 1970 bol jeho podiel na vytvorenom HDP 25,2%, v súčasnosti (rok 2012) je to 36,8%. Nie je to pritom najvyšší výsledok priemyslu, vrchol bol dosiahnutý v roku 2000, kedy sa sektor priemyslu podieľal 45,4%-ami na HDP. Odvtedy má podiel tohto sektora znovu klesajúcu tendenciu, predovšetkým na úkor sektora služieb, ktoré sú označované za kľúčové v rámci cieľa Malajzie dosiahnuť pozíciu vyspelej krajiny.

Podporu priemyslu v krajine zabezpečuje agentúra MIDA (Malaysian Investment Development Authority), ktorá je vládnu agentúrou zameranou na podporu priemyslu a služieb. Vznikla s cieľom napomôcť rozvoju priemyslu a takisto ekonomiky Malajzie ako takej. Medzi činnosti, ktoré MIDA vykonáva, patrí asistencia podnikom pri investovaní do sektora služieb a výroby, poskytovanie informácií o možnostiach investovania v Malajzii, podpora zahraničným podnikom pri spolupráci s miestnymi spoločnosťami.⁷⁸

3.3.1 Význam priemyslu pre zamestnanosť

Štatistiky Malajzie zahŕňajú do sekundárneho sektora ekonomiky nasledujúce štyri odvetvia priemyslu:

- Priemyselná výroba (Manufacturing)
- Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu (Electricity, Gas, Steam & Air Conditioning Supply)
- Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov (Water Supply, Sewerage, Waste Management & Remediation Activities)
- Stavebníctvo (Construction)

Pri posudzovaní samotného sektora priemyslu sa však berú do úvahy údaje aj za odvetvie „Ťažba a dobývanie“, ktoré je začlenené v primárnom sektore. Priemysel sa teda hodnotí za nasledujúcich päť odvetví:

- Ťažba a dobývanie
- Priemyselná výroba
- Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu

⁷⁸ MIDA. About MIDA, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <<http://www.mida.gov.my/env3/index.php?page=about-mida>>

- Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
- Stavebníctvo

Prínos týchto piatich priemyselných odvetví pre zamestnanosť Malajzie znázorňuje tabuľka 18, v ktorej sú uvedené údaje za roky 2010-2013.

Tabuľka 18 - Zamestnanosť v sektore priemyslu v mil.

	2010	2011	2012	2013
Ťažba a dobývanie	0,553	0,735	0,806	0,952
Priemyselná výroba	1,879	2,074	2,227	2,357
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	0,514	0,500	0,621	0,788
Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov	0,623	0,713	0,804	0,960
Stavebníctvo	1,019	1,180	1,164	1,268
Spolu priemysel	4,588	5,202	5,622	6,325
Celkový počet zamestnaných v hospodárstve	11,899	12,284	12,723	13,548
Podiel priemyslu v %	38,6	42,3	44,2	46,7

Zdroj: The Malaysian Economy in Brief 2014, dostupné na:

<http://www.statistics.gov.my/portal/download_Economics/files/EMSL/2014/EMSL_MAC2014.pdf>

Podiel priemyselných odvetví na celkovej zamestnanosti je zo všetkých hospodárskych sektorov najvyšší, na konci roka 2013 bolo v priemysle zamestnaných 6,325 mil. obyvateľov, čo predstavovalo 46,7% celkového práceschopného obyvateľstva. Tento vývoj pritom prebieha v pozitívnom tempe, kým napr. v roku 2010 poskytoval priemysel prácu pre 38,6% obyvateľov, za 3 roky sa tento podiel zvýšil o 8,1% na spomínaných 46,7%. Zo všetkých sektorov priemyslu je najviac ľudí zamestnaných vo výrobe (2,357 mil.), nasleduje stavebníctvo s približne polovicou (1,268 mil.). Ak berieme do úvahy iba odvetvie výroby, to sa podieľa 37,3%-ami na zamestnanosti v priemysle a 17,4%-ami na celkovej zamestnanosti Malajzie. Ide teda o celkovo najvýznamnejší priemysel pre malajzijskú ekonomiku.

3.3.2 Priemysel a export

Priemysel je nielen sektorom, ktorý v Malajzii zamestnáva najviac práceschopného obyvateľstva, ale taktiež tvorí majoritnú vývoznú položku, najväčšiu zo všetkých odvetví. Tabuľka 19 uvádza vývoj exportu priemyselných odvetví Malajzie v období 2009-2012.

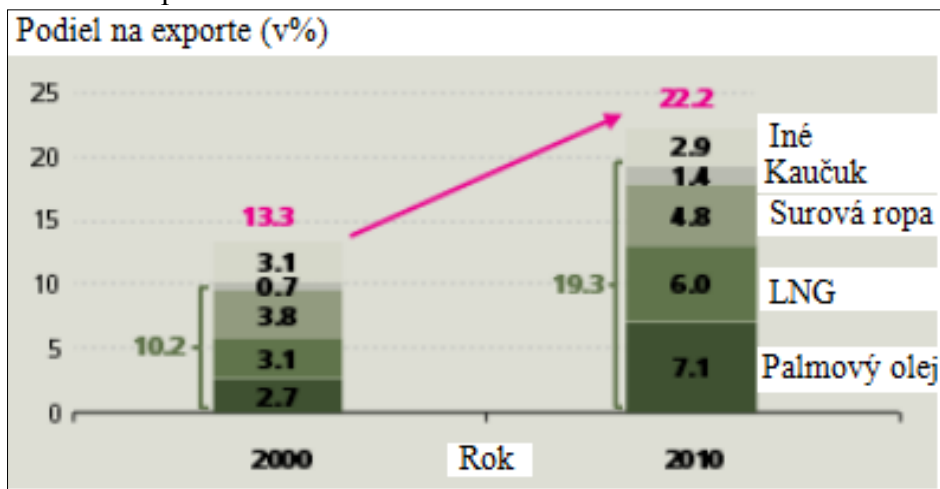
Tabuľka 19 – Export priemyslu 2009-2012 v mld. MYR

	2009	2010	2011	2012
Elektronika a elektrotechnika	248,948	271,147	261,006	256,471
Chemikálie a chemické výrobky	34,079	41,557	47,767	47,318
Ropné produkty	21,939	29,217	36,654	52,785
Optické a vedecké prístroje	13,275	18,319	18,760	22,928
Výrobky z kaučuku	12,125	15,454	17,516	19,466
Textil, odevy, obuv	9,376	9,652	10,939	9,488
Výrobky z dreva	7,977	8,378	8,563	8,458
Ostatné	84,46	93,125	102,922	102,983
Spracovateľský priemysel spolu	432,179	486,849	504,127	519,897
Podiel na celkovom exporte v %	78,3	76,2	72,3	73,9

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Bank Negara Malaysia, Annual Report 2013, dostupné na: http://www.bnm.gov.my/files/publication/ar/en/2013/zcp07_table_A.10.pdf

Z tabuľky vidíme jasnú prevahu spracovateľského priemyslu na exporte priemyslu Malajzie. V roku 2012 boli vyvezené priemyselné produkty v celkovej hodnote 519,897 mld. MYR, čo predstavovalo 73,9% exportu krajiny. Ako môžeme vidieť, tento podiel sa vyvíja v posledných niekoľkých rokoch mierne klesajúcim tempom, i keď za posledný uvedený rok bol dosiahnutý mierny nárast (o 1,6%). Klesajúci dopyt po hotových priemyselných výrobkoch nielen z Malajzie, ale globálne, je zapríčinený najmä rastúcim globálnym dopytom po komoditách primárneho sektora, najmä zo strany ázijských rastúcich ekonomík. Malajzia má potenciál tento rastúci dopyt naplno uspokojiť, so svojim poľnohospodárskym zameraním a dobrým postavením v produkcii štyroch hlavných komodít (palmový olej, LNG, surová ropa, kaučuk) je významným dodávateľom poľnohospodárskych komodít na svetový trh. Nasledujúci graf naznačuje trend vývozu hlavných komodít medzi rokmi 2000 a 2010.

Graf 7 – Export komodít v rokoch 2000 a 2010

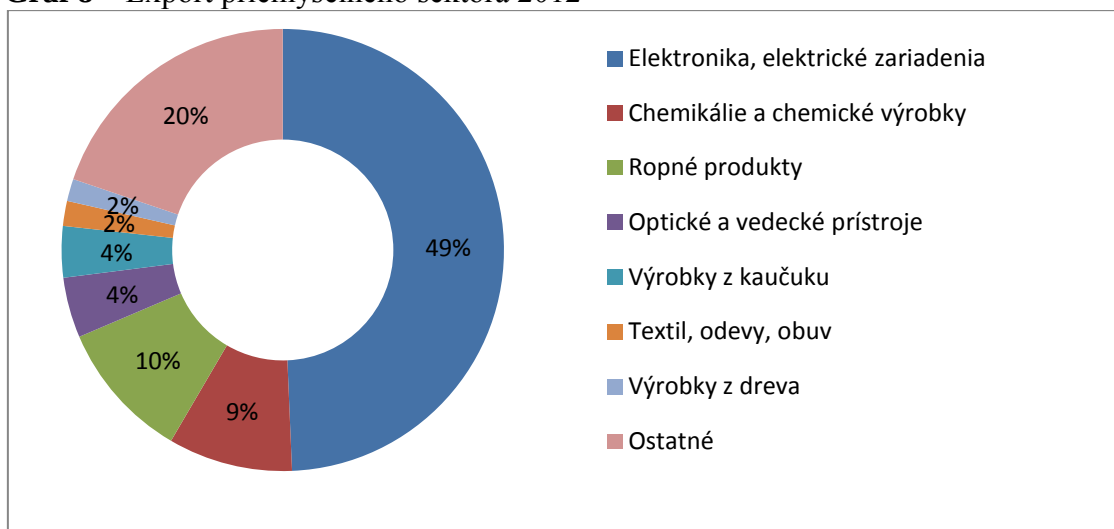

Zdroj: The Changing Structure of Malaysia's Exports, dostupné na:
http://www.bnm.gov.my/files/publication/ar/en/2011/cp01_003_whitebox.pdf

Dôležitým poznatkom z analýzy tohto grafu je predovšetkým nárast podielu daných komodít na celkovom exporte krajiny v skúmanom období o takmer 100%. Kým v roku 2000 bol podiel uvedených štyroch komodít na celkovom exporte 10,2%, o desať rokov neskôr sa tento podiel vyšplhal na 19,3%, t.j. na takmer dvojnásobok. Najväčší rast pritom bol zaznamenaný v odvetví palmového oleja, ktorého podiel na exporte vzrástol za sledované obdobie z 2,7% na 7,1%. K Výraznému rastu došlo aj v prípade prírodného kaučuku alebo LNG, ktorých podiel vzrástol o približne 50%.

Komoditná štruktúra priemyselného exportu je ale stále jednoznačne v prospech elektronického a elektrotechnického priemyslu, ktorý tvorí takmer 50% vývozu priemyselného sektora (viď Graf 8). Z celkového exportu Malajzie tvoril v roku 2012 36%. Jednu desatinu exportu priemyslu tvorili v roku 2012 produkty ropného priemyslu a o niečo menším podielom sa zúčastnili na priemyselnom exporte chemikálie a chemické produkty (9%). Elektronika a elektrotechnika je pritom hlavným priemyselným exportným artiklom už prakticky od počiatku industrializácie Malajzie.

Graf 8 – Export priemyselného sektora 2012

Zdroj: vlastné spracovanie podľa Bank Negara Malaysia, Annual Report, dostupné na: http://www.bnm.gov.my/index.php?ch=en_publication_catalogue&pg=en_publication_bnmar&ac=105&yr=2013&lang=en&elId=box2

3.3.3 Elektrický a elektronický priemysel

Najvýznamnejším priemyselným odvetvím Malajzie je elektrický a elektrotechnický priemysel ktorý za posledné roky zaznamenal značný pozitívny vývoj v oblasti zručností a schopností a v súčasnosti zahŕňa výrobu širokej škály výrobkov, od polovodičov až po high-end spotrebnú elektroniku a informačno-komunikačné technológie. Okrem toho sa prehlbuje výskum a vývoj, výrobky sú čoraz sofistikovanejšie a rozmáha sa outsourcing v rámci krajiny ako takej. Vďaka rastúcim investíciám do výskumu a vývoja sú malajzijské podniky čoraz viac konkurencieschopné, dokážu výborne pokryť rastúci dopyt po sofistikovanejších produktoch. V čoraz väčšej miere sa venuje pozornosť aj trvalo udržateľnému rozvoju, produkty sa vyrábajú s ohľadom na štandardy ochrany životného prostredia.

Produkty elektronického a elektrotechnického sektora Malajzie patria medzi najviac obchodované na zahraničných trhoch, dôsledkom vysokého dopytu po nich. Je tomu tak prakticky od 60. rokov 20. storočia, kedy sa začal výrobný priemysel rozmáhať.

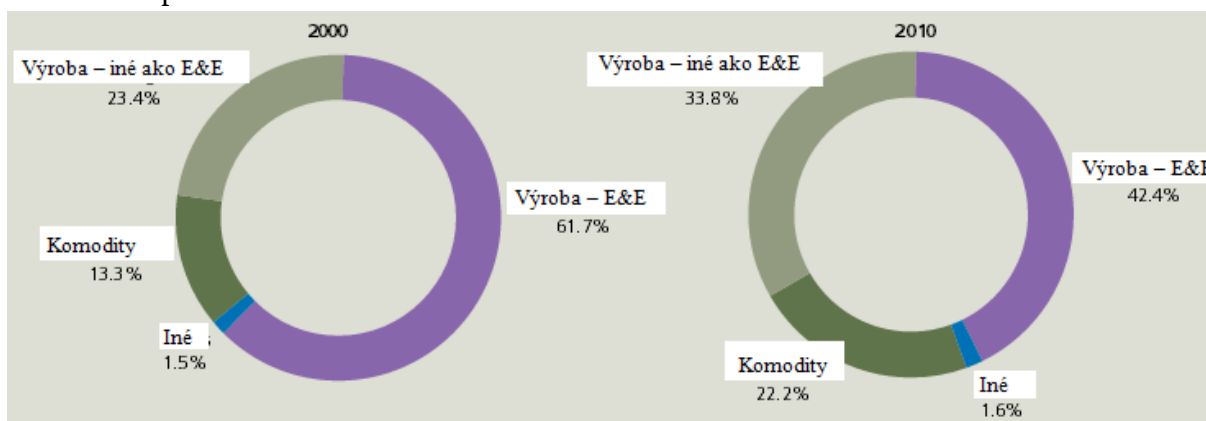
Elektronický a elektrotechnický sektor tvoria nasledujúce tri hlavné skupiny produktov:

1. spotrebná elektronika (najmä výroba televízorov, audiovizuálnych spotrebičov)
2. elektronické komponenty (polovodičové zariadenia, pasívne súčiastky, tlačené obvody a ďalšie elektronické komponenty, ako sú médiá, substráty a konektory)
3. elektrické produkty (podsektory: priemyselné zariadenia, elektrické komponenty a domáce spotrebiče)

3.3.4 Význam elektronického a elektrotechnického priemyslu pre export

Produkty elektronického a elektrotechnického priemyslu tvoria v súčasnosti najväčšiu položku malajzijského vývozu do zahraničia. Ako uvádza graf 8, za rok 2012 bol ich podiel na priemyselnom exporte približne 49% a na celkovom vývoze v objeme 702,641 mld. MYR (viď tabuľka 3) bol podiel spracovateľského priemyslu (256,471 mld. MYR, viď tabuľka 19) 36%. Veľká dôležitosť priemyslu pre export Malajzie je nepochybná, v poslednom období však dochádza k poklesu vývozu elektro-odvetví v prospech komodít primárneho sektora, ako sme už spomínali, z dôvodu nárastu svetového dopytu po komoditách na svetovom trhu. Graf 6 uvádza porovnanie štruktúry vývozu Malajzie v rokoch 2000 a 2010 z pohľadu zastúpenia elektronického a elektrotechnického priemyslu.

Graf 9 – Export v rokoch 2000 a 2010

Zdroj: Bank Negara Malaysia. *The Changing Structure of Malaysia's Exports*, dostupné na: <http://www.bnm.gov.my/files/publication/ar/en/2011/cp01_003_whitebox.pdf>

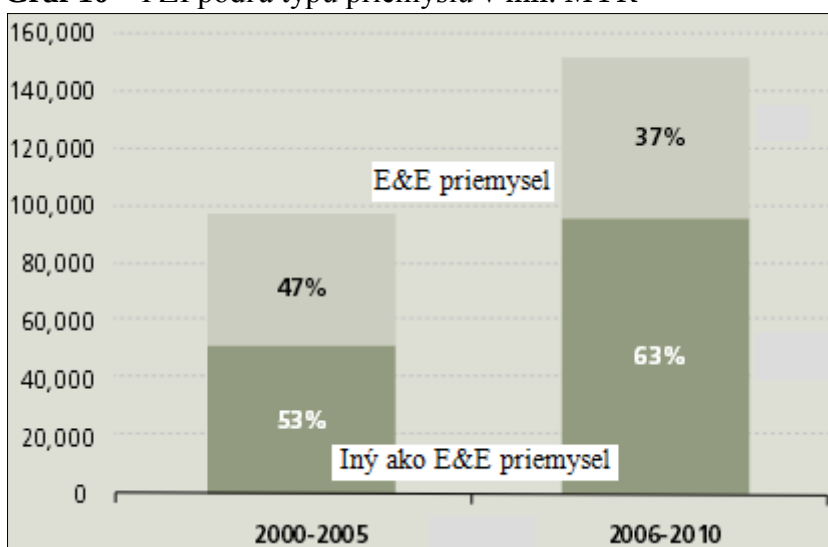
Ako môžeme vidieť, kým v roku 2000 bol podiel elektro-výrobov na exporte viac ako polovica (61,7%), a dekádu neskôr tomu bolo značne inak. V roku 2010 dosiahli elektronické a elektrotechnické produkty o 19,3% menej z celkového vývozu tovarov a služieb. Naopak, nárast bol zaznamenaný už v spomínanom sektore komodít a taktiež v skupine tovarov inej ako elektronickej a elektrotechnickej výroby. V prípade komodít ide o nárast z 13,3% na 22,2% a výrobný neelektronický a neelektrotechnický priemysel dosiahol rast z 23,4% na 33,8%. Čo sa týka nárastu podielu neelektro-sektora, ten bol v Malajzii zapríčinený najmä rastom odvetví ako napr. chemický priemysel, spracovanie ropy a iných nerastných surovín, alebo výroba produktov z kaučuku.

Pokles elektro-produktov na exporte krajiny je zapríčinený aj dôvodom, že Malajzia sa zatiaľ nedokázala adaptovať na výrobu vysoko-sofistikovaných produktov, po ktorých je v súčasnosti veľký záujem, vzhľadom na náročnosť sektora vo svete. Máme na mysli novšie typy spotrebnej elektroniky, ako sú tablety, smartfóny, ktoré si vyžadujú náročnejšie výrobné

procesy, v ktorých zatiaľ Malajzia nedosahuje až také dobré výsledky. Naopak, segmenty, ktoré sú pre krajinu významné a v ktorých vyniká, sú výroba pevných diskov, televízorov a iných spotrebičov. Vzhľadom na vysokú schopnosť adaptovať sa na prebiehajúce procesy na svetovom trhu môžeme predpokladať, že v záujme krajiny do budúcnosti bude zaradenie sa medzi výrobcov najviac sofistikovaných produktov.

Takáto zmena štruktúry exportu má dopad aj na priame zahraničné investície a ich štruktúru tokov do krajiny. Graf 10 uvádza podiel PZI prúdiacich do elektronického a elektrotechnického priemyslu a do iných ako elektronický a elektrotechnický priemysel v obdobiach 2000-2005 a 2006-2010.

Graf 10 – PZI podľa typu priemyslu v mil. MYR

Zdroj: Bank Negara Malaysia. *The Changing Structure of Malaysia's Exports*, dostupné na: http://www.bnm.gov.my/files/publication/ar/en/2011/cp01_003_whitebox.pdf

Z grafu ako prvé vidíme fakt, že celková hodnota investícií smerujúcich do malajzijského priemyslu sa za sledované obdobie významne zvýšila. Kým v prvej polovici prišlo do priemyselného sektora objem PZI takmer 100 mld. MYR, v druhej polovici to bolo niečo vyše 150 mld. MYR. To korešponduje s faktom, že Malajzia, podobne ako iné ázijské krajiny, je stále viac atraktívnou krajinou z pohľadu zahraničných investorov.

Čo sa týka sektorového smerovania investícií, vidíme významný nárast v prospech iných ako elektronický a elektrotechnický priemysel. Kým v období rokov 2000-2005 bol podiel elektro-odvetví až 47%, za druhé sledované predstavoval tento podiel iba 37%. Naopak, podiel PZI smerujúcich do iných ako elektronický a elektrotechnický priemysel sa zväčšil z 53% na 63%.

3.3.5 *Perspektívy Malajzijského priemyselného exportu*

Pre Malajziu bude dôležité naďalej významne podporovať priemyselnú výrobu a pokračovať v dosiahnutých výsledkoch jeho exportu, vzhľadom na vysokú dôležitosť tohto sektora. Jednostranné zameranie na výrobky elektronického a elektrotechnického priemyslu je zdá sa minulosťou, priemysel sa začína diverzifikovať v prospech iných odvetví, ako chemický, ropno-spracovateľský, alebo spracovanie kaučuku, čo je v súčasných neistých podmienkach na globálnom trhu dôležité. Ďalšia diverzifikácia bude aj naďalej potrebná.

Vysoký dopyt po primárnych komoditách bude naďalej podmieňovať exportnú štruktúru, spracovateľský priemyselný sektor sa pomaly bude dostávať do úzadia v najbližšom období, ale je nepravdepodobné, že o svoju dominantnú pozíciu príde. Nižší dopyt po produktoch, ktorých vývoz závisí najmä od dopytu rastúcich ázijských krajín (napr. elektronika a elektrotechnika) bude mať dopad na celkový výkon exportu krajiny a hrozbou pre budúcnosť bude aj nárast samotnej produkcie a exportu týchto krajín v odvetví priemyslu. Ide o najmä ázijské krajiny, ktoré, podobne ako Malajzia, majú tendenciu byť dlhodobo úspešné v sektore výroby náročnej na pracovnú silu a menej náročné na kapitál.

4. Diskusia

V tejto časti sa pokúsime zhrnúť oba analyzované sektory – poľnohospodárstvo a priemysel pomocou SWOT analýzy, t.j. analýzy interných silných a slabých stránok a príležitostí a hrozieb z externého prostredia.

Poľnohospodárstvo

Graf 11 – SWOT analýza poľnohospodárstva Malajzie

Poľnohospodárstvo Malajzie disponuje mnohými silnými stránkami, predovšetkým v oblasti rastlinnej výroby. V prvom rade treba vyzdvihnúť dlhodobú tradíciu, ktorú Malajzia má v oblasti pestovania plodín ako palma olejná, kaučovník alebo ryža. V prípade týchto plodín si počas svojho vývoja vyvinula bohaté skúsenosti, z ktorých môže čerpať a využívať ešte dlhé roky. Nemenej významnou výhodou poľnohospodárstva sú vhodné klimatické podmienky, ktoré sú predpokladom na pestovanie plodín a chov živočíchov. Práve výborná poloha krajiny v kombinácii s rozsiahlymi úrodnými pôdami umožnili v počiatkoch rozvoja naštartovať ako prvý sektor poľnohospodárstvo, ktoré sa stalo základom ekonomiky. V prípade komerčnej časti tohto sektora má Malajzia vybudované veľmi dobré vzťahy v dodávateľskom reťazci a najmä v dodávaní na zahraničné trhy. Kvôli veľkej závislosti na nich však nejde o nič neobvyklé. Ak sa Malajzia chcela dostať na pozíciu významného exportéra produktov agro-sektora, musela zabezpečiť kvalitné odbytové kanály.

Slabou stránkou, napriek vysokej produkcii, zostáva celkovo malá sebestačnosť v poľnohospodárskej produkcii. Pri niektorých plodinách musí väčšinu domácej spotreby dovážať zo zahraničia, napr. ryžu, ovocie či zeleninu. Aj v prípade živočíšnej výroby sa musí spoliehať na dovoz, najmä hovädzieho mäsa alebo mlieka. Zníženie závislosti od importu je prioritou súčasnej vlády, ktorá sa zavedením mnohých opatrení snaží zvýšiť produkciu ryže. Ide o požívanie nových, vysokoúrodných druhov a lepšieho zavlažovacieho systému. Ďalšou slabou stránkou poľnohospodárstva je znižujúca sa zamestnanosť v ňom, týka sa to predovšetkým mladých ľudí, ktorí o tento sektor neprejavujú väčší záujem. Iba niečo vyše 25% zamestnancov v poľnohospodárstve je vo veku 15-40 rokov.

Príležitosťou pre malajzijské poľnohospodárstvo je spomínaný rastúci dopyt po komoditách na svetových trhoch. Globálny trend poklesu dopytu po hotových výrobkoch v prospech komodít ponúka lepšie príležitosti pre poľnohospodárskych výrobcov, ktorí budú môcť dodávať na viac zahraničných trhov a uspokojovať dopyt na nich. Taktiež perspektívny odbor výroby biopalív je príležitosť, z ktorej môže Malajzia plno profitovať, hlavne vďaka palmovému oleju, ktorý je jedným z budúcich hráčov na trhu biopalív. Malajzia už spustila program výroby biopalív z palmového oleja, ktorý plánuje v budúcnosti rozšíriť.

Všeobecnou hrozbou pre poľnohospodárstvo býva vysoká závislosť od počasia, týka sa to aj Malajzie, napriek dobrým podmienkam a výhodnej polohe. V prípade produkcie palmového oleja ako hlavného odvetvia poľnohospodárstva je narastajúcou hrozbou nemožnosť ďalšej expanzie palmových plantáží. V minulosti bolo rozširovanie plantáží dosiahnuté na úkor tých kaučukových, kakaových a kokosových, do budúcnosti však bude kľúčové zvýšiť výnosnosť v záujme zvýšenia produkcie a ziskovosti.

Graf 12 – SWOT analýza priemyslu Malajzie

Medzi silné stránky priemyslu Malajzie patrí v prvom rade dostatok kvalifikovanej a relatívne lacnej pracovnej sily, ktorá je pre tento sektor kľúčová. To podmienilo v minulosti prílev investorov a zakladanie výrobných fabrík, postupne však krajina o túto konkurenčnú výhodu prichádza, vzhľadom na expanziu ďalších rozvojových, najmä ázijských krajín, ktoré disponujú ešte lacnejšou pracovnou silou. Stále je však v tomto sektore vysoká zamestnanosť, zo všetkých sektorov najvyššia, dosahuje takmer 50% a na rozdiel od poľnohospodárstva je aj veľký záujem zo strany zamestnancov. Pozitívnym trendom je aj rastúca priemyselná diverzifikácia, t.j. odklon od výhradného zamerania na elektronický a elektrotechnický priemysel, ktorý je v súčasnosti dominantný v Malajzii a zameranie na iné odvetvia ako sú napr. chemický alebo ropný.

Slabou stránkou je napriek značnému pokroku v dosiahnutí vysoko-sofistikovanej výroby stále malá adaptovanosť na dynamické požiadavky globálneho trhu v odvetví najviac sofistikovaných produktov. Súvisí to aj s ďalším slabým aspektom priemyslu, a to je nízka úroveň výskumu a vývoja. V porovnaní s vyspelými krajinami, ktoré vynakladajú na výskum a vývoj približne v priemere 3% z HDP, je tento podiel v Malajzii okolo 1%. Jednou z priorit štátu je ale tieto výdavky zvýšiť, čo je dôležité ak sa krajina chce dotiahnuť na úroveň vyspelého sveta.

Príležitosti, ktoré externé prostredie ponúka, sú predovšetkým stále vysoký dopyt po priemyselnej produkcii, ktorý dokáže Malajzia svojimi výrobkami uspokojiť a atraktivita z pohľadu investorov. Štatistiky vykazujú jasnú prevahu priemyslu z hľadiska sektorového

zamerania PZI, keď do tohto sektora prúdia takmer tri štvrtiny celkového objemu zahraničných investícií.

Medzi externé hrozby priemyslu patrí predovšetkým čoraz silnejšia konkurencia na svetových trhoch, najmä zo strany rozvojových krajín. Nemusíme pritom ísť ďaleko, napr. susedné Thajsko má podobne priemyselne zamerané hospodárstvo, najmä v oblasti elektroniky je silným konkurentom v boji o svetové trhy a v rámci spoločenstva ASEAN má už teraz prezývku „Detroit juhovýchodnej Ázie“. Ďalšími krajinami, na ktoré si Malajzia bude musieť dávať pozor, sú India, Vietnam, Filipíny a samozrejme Čína so svojou bohatou základňou lacnej pracovnej sily. V kombinácii s neistým vývojom v globálnej ekonomike je práve priemysel ako najviac exportne orientovaný sektor najzraniteľnejší.

Záver

Cieľom diplomovej práce bolo poukázať na dôležitosť jednotlivých sektorov hospodárstva pre ekonomické smerovanie krajiny a preskúmanie jednotlivých aspektov, ktoré naň vplývajú. Podrobne sme sa zamerali na poľnohospodárstvo a priemysel, analyzovali sme ich jednotlivé aspekty a súvislosti.

Poľnohospodárstvo ako najvýznamnejší sektor v minulosti sa dnes postupne dostáva do úzadia na úkor priemyslu a služieb, no pre tak poľnohospodársky tradičnú ekonomiku a zdrojmi vybavenú krajinu akou je Malajzia, bude mať ešte dlhodobu významné miesto v ekonomike. Jeho prínos spočíva najmä v poskytovaní práce pre 12,6% obyvateľstva a v prispievaní do exportu krajiny, keď poľnohospodárska produkcia tvorí takmer jednu pätinu celkového vývozu Malajzie. Priemysel, na druhej strane, je najvyšším zamestnávateľom (46,7% obyvateľstva) a jeho produkty tvoria vyše 70% exportu, čím má vedúce postavenie medzi sektormi hospodárstva.

Možno s istotou povedať, že poľnohospodárstvo ani priemysel nebudú v dlhodobom horizonte kľúčovými sektormi ekonomiky, skôr či neskôr sa najvýznamnejšími stanú služby, ktoré sa už teraz podieľajú na HDP viac ako 50%-ami a cestovný ruch s viac ako 14 miliónmi turistami ročne je druhým najväčším prispievateľom do štátnej kasy po priemysle. Naďalej však ostane priemysel hnacím motorom ekonomiky, pričom sa Malajzia bude musieť viac zamerať na výrobu náročnú na znalosti a technológie a predovšetkým ľudský kapitál. Významný vplyv na výkonnosť priemyslu budú mať naďalej investície zo zahraničia, ktorých prílev by mala vláda aj v nasledujúcich rokoch podporovať. Predpokladá sa aj nárast odlevu investícií ako ďalšia etapa hospodárskeho vývoja ekonomiky. Pre poľnohospodárstvo je výzvou rozsiahla modernizácia, prechod na výrobu s väčšou efektívnosťou, pridanou hodnotou a produktívnosťou. Kľúčové bude aj zvýšenie atraktívnosti tohto sektora z hľadiska zamestnanosti. Vedúcu pozíciu v produkcii a exporte palmového oleja si Malajzia pravdepodobne udrží, s tým, že sa bude potrebné viac zaoberať otázkou udržateľnosti a viac efektívnej využiteľnosti.

Hnacou silou hospodárstva Malajzie bude aj naďalej export, v súčasných neistých ekonomických časoch však bude musieť krajina pristúpiť k väčšej diverzifikácii svojich odbytových trhov, expanzia na ďalšie rozvojové trhy bude nevyhnutná.

Dosiahnutie statusu vyspelej krajiny do roku 2020 je v súčasnosti skôr veľmi optimistická predstava ako reálna možnosť. Cesta Malajzie za vysnívaným statusom bola narušená nečakanými komplikáciami, akými boli v roku 1997 ázijská kríza alebo globálne recesia

v roku 2008. Začiatkom 90. rokov síce tempo rastu krajiny dosahovalo oveľa vyššie hodnoty, aké boli stanovené v pláne Vision 2020 (7% ročne), no dôsledkom otrasov v regióne a vo svete sa dostala ekonomika do červených čísel a cieľ sa vzdialil. Pri revízii plánu roku 2009 bolo stanovené, že v najbližšej dekáde bude musieť dosahovať ekonomika 8%-ný ročný rast. Ak sa pozrieme na vývoj rastu HDP za posledných niekoľko rokov, k 8% sa Malajzia blížila iba v roku 2010 (7%). V roku 2012 to bolo dokonca iba 6% a odhady na tento rok takisto nie sú veľmi povzbudivé. Je teda veľmi otázne, či sa krajine podarí stať sa vysokopríjmovou ekonomikou do želaného roku 2020 alebo sa tomu stane tak o niekoľko rokov neskôr.

Zoznam bibliografických odkazov

Knižná literatúra

1. GAVALDOVÁ, V. *Ekonomika a obchodná politika rozvojových krajín*. Bratislava : Vydavateľstvo EKONÓM, 2007. 210 s. ISBN 978-80-225-2439-1.
2. LIPKOVÁ, Ľ. *Svetové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint, 2000. 202 s. Nová ekonómia. ISBN 80-88848-35-0
3. GONDA, V. a kol. 2009. *Metodika vedeckej práce*. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2009. 252 s. KEGA 3/5121/07. ISBN 978-80-225-2797-2.
4. BALÁŽ, P. a kol. 2010. *Medzinárodné podnikanie: Na vlně globalizujúcej sa svetovej ekonomiky*. Bratislava: Sprint dva, 2010. 546s. ISBN 978-80-89393-18-3
5. BALÁŽ, P. - LÍNER, M. *Postavenie juhovýchodnej Ázie vo svetovom hospodárstve*. Bratislava: Sprint, 2004. 255 s. Nová ekonómia. ISBN 80-89085-35-0.

Elektronické zdroje

1. Central Intelligence Agency. *The World Factbook: Malaysia*, [online]. [cit. 2013-09-30]. Dostupné na:
<<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/my.html>>
2. Library of Congress. 2006. *Country Profile: Malaysia*, [online]. [cit. 2013-09-30]. Dostupné na: <<http://lcweb2.loc.gov/frd/cs/profiles/Malaysia.pdf>>
3. MATHESON HOOKER, V. 2003. *A short history of Malaysia*. [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na:
<<http://cdn.preterhuman.net/texts/history/A%20Short%20History%20of%20Malaysia.pdf>>
4. Economic Planning Unit: *First Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/epu-theme/rmk1/chapt1.pdf>>
5. Economic Planning Unit: *Second Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/second-malaysia-plan-1971-1975>>
6. Economic Planning Unit: *Third Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/third-malaysia-plan-1976-1980>>
7. Economic Planning Unit: *Fourth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/fourth-malaysia-plan-1981-1985>>

8. Economic Planning Unit: *Fourth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na:
<<http://www.epu.gov.my/epu-theme/RMK6/Chapter%201%20-%20Policy%20Objectives%20and%20Framework.pdf>>
9. Economic Planning Unit: *Sixth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/sixth-malaysia-plan-1990-19951>>
10. Prime Minister's Office of Malaysia. *The Way Forward*, [online]. [cit. 2013-11-12]. Dostupné na: <<http://www.pmo.gov.my/?menu=page&page=1904>>
11. Economic Planning Unit: *Seventh Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/seventh-malaysia-plan-1996-2000>>
12. Economic Planning Unit: *Eight Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/en/eighth-malaysia-plan-2001-2005>>
13. Economic Planning Unit: *Ninth Malaysia Plan*, [online]. [cit. 2013-10-10]. Dostupné na: <<http://www.epu.gov.my/epu-theme/rm9/english/Chapter1.pdf>>
14. The World Bank. *Data Bank: GDP, PPP (current international \$)*. [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na:
<http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.PP.CD/countries/order%3Dwbapi_data_value_2012%20wbapi_data_value%20wbapi_data_value-last?order=wbapi_data_value_2012%20wbapi_data_value%20wbapi_data_value-last&sort=desc&display=default>
15. The World Bank. *Malaysia Overview*, [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na: <<http://www.worldbank.org/en/country/malaysia/overview>>
16. The Official Website of Najib Razak, Prime Minister of Malaysia. *1 Malaysia Initiatives*. [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na:
<<http://www.1malaysia.com.my/en/my-record/1-malaysia/>>
17. Ministry of International Trade and Industry. *Malaysia and the WTO*, [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na:
<http://www.miti.gov.my/cms/content.jsp?id=com.tms.cms.section.Section_f5694606-c0a81573-78d578d5-759be8c9>
18. European Commission. *Countries and Regions: Malaysia*, [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na:
<<http://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/countries/malaysia/>>
19. Matrade. *Annual Report 2012*, [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na:

- <http://www.matrade.gov.my/documents/MATRADE_Annual_Report_2012.pdf>
20. Department of Statistics Malaysia. *Statistics Yearbook Malaysia 2012*, [online]. [cit. 2013-12-10]. Dostupné na: <http://statistics.gov.my/portal/index.php?option=com_content&view=article&id=959&Itemid=111&lang=en>
21. Matrade. *About Us*. [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.matrade.gov.my/en/about-matrade/corporate-info/about-us>>
22. Department of Statistics Malaysia. *The Malaysian Economy in Brief, 2014*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <http://www.statistics.gov.my/portal/download_Economics/files/EMSL/2014/EMSL_JAN2014.pdf>
23. MIDA. *About MIDA*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.mida.gov.my/env3/index.php?page=about-mida>>
24. UNCTAD. *World Investment Report 2013*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <http://unctad.org/en/publicationslibrary/wir2013_en.pdf>
25. UNCTAD. *Inward and outward foreign direct investment flows, annual, 1970-2012*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://unctadstat.unctad.org/TableViewer/tableView.aspx>>
26. Department of Statistics Malaysia. *Selected Agricultural Indicators 2013*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <http://www.statistics.gov.my/portal/download_Agriculture/files/Selected_Agricultural_Indicators_Malaysia_2013.pdf>
27. Forbes. *Malaysia: A Safe Harbor in the Storm - An Interview with Dato' Sri Mohd Najib Bin Tun Haji Abdul Razak, Prime Minister of Malaysia*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.forbescustom.com/EconomicDevelopmentPgs/MalaysiaSafeHarborP1.html>>
28. Federation of Malaysian Consumers Associations. *Food crisis in Southeast Asia: The political-economic impact of the rise of commodity prices*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://asiadhr.org/wordpress/wp-content/uploads/2008/07/fomca-food-crisis-in-sea-forum-marimuthu-nadason.pdf>>
29. JALA, I. *Agriculture is a sector that is still important to Malaysia's economy*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <<http://www.thestar.com.my/Business/Business->

News/2013/09/30/Agriculture-is-a-sector-that-is-still-important-to-Malaysias-economy/>

30. WWF-Malaysia. *Forests*, [online]. [cit. 2014-02-20]. Dostupné na: <http://www.wwf.org.my/about_wwf/what_we_do/forests_main/>
31. ABDULLAH A. 2013. Factors That Influence the Interest of Youths in Agricultural Entrepreneurship. In *International Journal of Business and Social Science* [online]. 2013, Vol 4 No 3 [cit. 2014-02-23]. Dostupné na: <http://ijbssnet.com/journals/Vol_4_No_3_March_2013/31.pdf>
32. Trading Economics. *Malaysia Balance of Trade*, [online]. [cit. 2014-02-23]. Dostupné na: <<http://www.tradingeconomics.com/malaysia/balance-of-trade>>
33. Tradegroup. *History of oil*. [online]. [cit. 2014-02-23]. Dostupné na: <<http://www.tdg24.com/catalog/red-palm-oil/history-of-oil.html>>
34. Bloomberg. 2014. *Malaysia's Plans to Boost Biofuel to Help Palm, Embas Says*. [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <<http://www.bloomberg.com/news/2014-03-03/malaysia-s-plans-to-boost-biofuel-to-help-palm-price-embas-says.html>>
35. Chin, M. 2011. *Biofuels in Malaysia: An analysis of the legal and institutional framework*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://www.cifor.org/publications/pdf_files/WPapers/WP64CIFOR.pdf>
36. United States Department of Agriculture. 2014. *Oilseeds: World Market and Trade*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <<http://apps.fas.usda.gov/psdonline/circulars/oilseeds.pdf>>
37. Worldwatch Institute. 2013. *Global Palm Oil Demand Fueling Deforestation*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <<http://www.worldwatch.org/node/6059>>
38. Palm Oil World. *Malaysian Palm Oil Industry*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://www.palmoilworld.org/about_malaysian-industry.html>
39. Malaysian Palm Oil Council. *Monthly Palm Oil Trade Statistics*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://mpoc.org.my/monthly_sub_page.aspx?id=622d846a-b3dc-4df0-8bb1-0b949141edf2>
40. United Nations Environment Programme. *Oil palm plantations: threats and opportunities for tropical ecosystem*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <https://na.unep.net/geas/getUNEPPageWithArticleIDScript.php?article_id=73>
41. Sime Darby. *Palm Oil Facts & Figures*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://www.simedarby.com/upload/Palm_Oil_Facts_and_Figures.pdf>

42. Bank Negara Malaysia. 2011. *The Changing Structure of Malaysia's Exports*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na:
<http://www.bnm.gov.my/files/publication/ar/en/2011/cp01_003_whitebox.pdf>
43. MIDA. *About MIDA*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na:
<<http://www.mida.gov.my/env3/index.php?page=about-mida>>
44. Bank Negara Malaysia. *Annual Report 2013*, [online]. [cit. 2014-03-22]. Dostupné na: <http://www.bnm.gov.my/files/publication/ar/en/2013/zcp07_table_A.10.pdf>